

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

на

III обикновено Народно Събрание.

(Първа сесия.)

XXII. ЗАСЪДАНИЕ, ЧЕТВЪРТЪКЪ 20 ЯНУАРИЙ 1883 ГОД.

Начало въ 2 часа послѣ пладнѣ, подѣ председателството на Негово Високо-преосвященство Митрополита Симеона Варненско-Преславский).

Председателъ (звѣни): Ще се чете списъка на г-да депутатитѣ.

Секр. Шивачовъ (чете):

Отъ прочитанъето на списъка се вижда, че отъ 40 души представители присѣтветуватъ 36 души и отѣтветуватъ 4-ма; а именно: г-да Селвели (боленъ), Д-ръ Вжлковичъ, Т. Мустафа и М-ръ Грековъ.

Председателъ: Тѣй като присѣтветуватъ повече отъ половината отъ г-да представителитѣ, Събранието е пълно и засѣданието се открива.

Ще се прочетѣтъ протоколитѣ отъ по-минжлитѣ засѣдания.

Секр. Шивачовъ (чете):

Председателъ: Има ли нѣкой да направи забѣлѣжка върху прочетения протоколъ? (Нѣма). Ще каже, че е точенъ и се приема.

Секр. Шивачовъ (чете): Втория протоколъ.

Председателъ: Има ли да се направи нѣкоя забѣлѣжка върху прочетения протоколъ?

Дуковъ: Нѣма друго да забѣлѣжж освѣнитъ това, дѣто казва, че азъ съмъ билъ останжлъ задоволенъ отъ обясненията на г-на Министра на моето запитване: защо е стояло дѣлото мъртво въ продължение на 4 мѣсеца?

Шивачовъ: Вие трѣбваше тогава да кажете, че не сте задоволни. Това, което сте казали, то е и записано.

Председателъ: Има една телеграмма отъ Негово Блаженство Българския Екзархъ, която ще се прочете сега. (чете):

ТЕЛЕГРАММА № 5007.

Отъ Цариградъ. До Председателя на Н. Събрание въ София.

Сердечно благодари на почитасмитѣ депутати за единогласното приемане уставтъ и правилницитѣ за Церквата. Всеблагий Богъ да благослови дѣлата имъ да принесѣтъ изобиленъ плодъ въ благоустройството на държавата.

Екзархъ Българский Иосифъ.

Председателъ: На дневенъ редъ има разглеждане на прошенията. Г-нъ Докладчикъ на комисията, която е натоварена съ тѣзи прошения, които постживатъ въ бюрото на Народното Събрание, да благоволи да направи доклада си.

Докл. Бошнаковъ: Г-да! Като докладчикъ на комисията, която благоволихте да изберете за предварително обсъждане и изучване прошенията и даване своето мнѣние, имамъ честь да прочетѣ слѣдующитѣ извлечения отъ прошенията съ заключението на комисията.

Прошение отъ Янко П. Деветаковъ, жителъ Свищовецъ.

Въ прошениято си просителтъ излага, че е учителствувалъ дълго врѣме, и че сега се намѣрвалъ въ бѣдно положение и вземалъ съ лихва пари отъ земледѣлческата касса,

и по причина на неговата бѣдность, не билъ въ състояние да заплати дълга си. Въ прошеніето си забѣлѣзва, че той ималъ пенсия и сега се занимавалъ съ прошено-писанье.

Комисията, като взема предъ видъ, че има пенсия, и може да се препитава, намира за добръ, настоящето прошение да остане безъ послѣдствие. (Гласове: Съгласни).

Председателъ: Приема ли Народ. Събрание мнѣнието на комисията? Който го не приема, да си дигне ржката. (Никой не дига). Значи, че е прието.

Докл. Бошнаковъ: Прошене отъ жителитѣ на Вратца, които се занимаватъ съ винарство.

Просителитѣ излагатъ, че други поминѣкъ нѣматъ, и че за този поминѣкъ, който иматъ, сръщатъ голѣми спѣвки въ продаване на своитѣ произвѣдения, тѣй като споредъ съществуващия законъ, ако виното занасятъ въ селата за продажъ, трѣбва да платятъ патентъ, и тѣ сѣ принудени да продаватъ своитѣ произвѣдения на частни хора. Просятъ Народ. Събрание да вземе предъ видъ тѣхното положение още и тѣхната бѣдность, и просятъ този патентъ да се унищожи за напредъ за тѣзи, които иматъ малкъ приходъ отъ своитѣ произведения. Въ същото врѣме, тѣ се задължаватъ да плащатъ патентъ, ако би продавали на крѣчми или на свои мѣста. На прошеніето вижда се да има около 50 подписа.

Комисията по настоящето прошение мисли, да се прати въ Мин. Финанситѣ за изучение, и да представи то въ най-късо врѣме, въ една седмица, какви загуби би послѣдвали на правителството, ако се унищожеше този патентъ не само за Вратца, но и за цѣлото Княжество; или каква полза би имало, ако не се унищожи. (Съгласни).

Буровъ: Мисля, че хората, които иматъ такива вина по насъ сѣ свободни да си занасятъ вината безъ патентъ. Зная, че тия, които само съ това се занимаватъ и занасятъ въ единъ градъ да продаватъ, взематъ имъ патентъ, но за частни хора не се е вземало; и тия хора попадатъ подъ същата категория. Г-нъ М-ръ на Финанситѣ е тука и той може да обясни това.

М-ръ Начовичъ: Законътъ, който измѣни първий законъ, и който преобърнѣ даждието на лозята на поземелно даждие, този законъ, измѣни и патентитѣ; именно за разносителната търговия, сирѣчь онѣзи, които продаватъ по цѣла България, тѣ могатъ да разнасятъ безъ патентъ. И азъ като чухъ туй, останхъ въ недоумѣние, и се съгласявамъ да се проводи въ Министерството на Финанситѣ, за да стане потрѣбната справка, какъ е тѣзи работа въ Вратца. (Съгласие.)

Докл. Бошнаковъ: Прошение отъ село Кладница Софійско окръжие.

Това прошение е препратено до Нар. Събрание при отнoшение отъ М-ра на Финанситѣ подъ № 404; януарий 13. Просителитѣ молятъ Министерството да имъ отстъпи малката мера или пасбище, което имали близу при селото си и половината отъ което било каменисто и почти безплодно.

Просителитѣ, като излагатъ, че това малко пасбище било подъ расположението имъ до 1851 год., явяватъ, че тогава нѣкой си Георгій Станимакали поискалъ да вземе това пасбище; но съ едно рѣшение на тогавашния кадия той несполучилъ и пасбището си останѣло пакъ на селото. Подиръ нѣколко врѣме турското правителство имъ го отнело и наченѣло да го дава подъ аренда. Въ послѣдне врѣме, на 8 май 1879 год. тѣ се отнесли до новото правителство, но неполучили удовлетворение.

М-ръ на Финанситѣ е испратилъ това прошение Софійскому окр. управителю за разяснения по оплакването на просителитѣ.

Софійский окр. управителъ го препратилъ окр. съвѣту за изслѣждане, до колко е вѣрно и справедливо оплакването на жителитѣ отъ с. Кладница.

Окр. съвѣтъ отговорилъ, че пасбището е правителствено, но че това село е много бѣдно, и е много угѣснено отъ кѣмъ мѣсто за паша.

Като връща прошеніето въ министерството, окр. управителъ искава мнѣние, да се удовлетвори просбата на просителитѣ, тѣй като съществуваніето на това село безъ пасбището, е невъзможно.

Комисията мисли, да се препрати това прошение на Мин. на Финанситѣ, и, ако суммата е незначителна, да имъ се отстъпи пасбището безъ да имъ се искатъ пари. Туй е мнѣнието на комисията, което е съгласно съ мнѣнието на правителството.

М-ръ Начовичъ: Арендата отъ такова пасбище е твърдѣ незначителна и особено тука въ Витоша гора, гдѣто мѣстото е твърдѣ каменисто и неплодородно; освѣнъ това, пасбището е малко. Азъ можъ да дамъ свѣдѣнія, до каква сумма възлиза тѣзи аренда. Но тука се изисква отъ Нар. Събрание да рѣши: да ли да се подари това пасбище на просителитѣ, или не. Тука сѣ два въпроса. Азъ би желалъ, да се предаде туй пасбище въ собственостъ на селянитѣ, ако е малка арендата, която, невѣрвамъ, да възлиза повече отъ 300—400 лева; ако е по голѣма, то да не се предава.

Председателъ: Какво е мнѣнието на г-да представителитѣ по този въпросъ?

Д-ръ Цачевъ: Азъ до колкото зная, има единъ членъ въ устава на Държ. Съвѣтъ, който казва, че Държ. Съвѣтъ има право да отнема отъ нѣкои общини земи и да ги отдава на други общини, когато тѣзи общини иматъ нужда. До колкото можахъ да узная отъ това прошение, земята е правителствена. По моето мнѣние, по добръ е да се прати на Държавния Съвѣтъ, да изучи, иматъ ли нужда тѣзи хора отъ това пасбище или не; и, ако иматъ нужда да имъ се отпусне.

Бошнаковъ: Азъ би се съгласилъ съ предговорившия, да се прати настоящето прошение въ Държ. Съвѣтъ на изучаване, ако бѣше работата за споръ между двѣ общини. Просителитѣ казватъ, че това пасбище е било тѣхно; министерството пратило прошения на окр. управителъ, и отъ тамъ било препратено на окр. съвѣтъ и доказано, че това пасбище било правителствено; но всичкитѣ учреждения одобряватъ да се подари на това село, което има голѣма нужда отъ него. Слѣдователно, тукъ е съвсѣмъ друга работата и правителството е изучило въпроса.

Д. Поповъ: Азъ мисля, че това пасбище голѣмо или малко, като има селото нужда, трѣбва да му се отстъпи; защото, ако е тѣхно, по голѣма полза ще се принесе, отъ колкото така да стои, тъй като ще може чрезъ него да се развъжда по-много добитѣкъ въ селото.

Д-ръ Цачевъ: Азъ забѣлѣзвамъ тука едно противорѣчие отъ страна на докладчика. Г-нъ Докладчикъ казва, че пасбището било тѣхно; ако е тѣхно, то какъ може правителството да го усвои? И за това, г-да, които пишжтъ въ прошения, че пасбището е тѣхно, не е тѣхно; защото правителството не може да го усвои. Ако е тѣхно, трѣбва да си иматъ единъ документъ, че владѣятъ пасбището и трѣбва да представятъ този документъ въ иадлѣжното сѣдилище да се утвърди, че дѣйствително този документъ показва, че тѣ го владѣятъ, и тогава ще имъ се възвърне пасбището. Азъ не съмъ противенъ да имъ се даде, ако иматъ дѣйствително нужда. Но настоявамъ и ще помоля г-да представителитѣ да предадѣтъ въпроса на изучаване на правителството, и ако се види, че имъ е нужно, да имъ се отстъпи.

М-ръ Начовичъ: Правителството е направило туй, което предлага г-нъ Д-ръ Цачевъ. Азъ незная, какъ може правителството да изучи работата, освѣнъ ако по свѣдѣнията на своитѣ органи направи това изучаване. И туй е станало: Министерството е искало свѣдения отъ окржж. управителъ; окр. управителъ се е отнесълъ за това до окр. съвѣтъ и

този послѣдний е проводилъ нѣкои лица да испитатъ тази работа, слѣдъ което отговорилъ на окр. управителъ, който съобщилъ на Министерството отговора на окр. съвѣтъ. Слѣдователно, работата е изучена; и Държавния Съвѣтъ не може да постѣпи по други начинъ, освѣнъ по този. Държавния Съвѣтъ ще направи все същата бройница; той ще проводи прошения на Министерството на Финанситѣ, което отъ своя страна ще постѣпи по същия редъ. Тука има едно заключение, че тѣзи хора се нуждаятъ отъ пасбището. Азъ не искамъ да зная тѣхно ли е или не; и предполагатъ, че не е тѣхно; но тука е въпроса, че отъ това пасбище другъ нѣма голѣма полза, и не би било злѣ да имъ се отстъпи. Като казахъ по-напредъ, че трѣбва да се види, каква аренда дава това пасбище, то бѣше само да се освѣтли Нар. Събрание какво дава. Но, повтарямъ да кажж, че отъ това пасбище ползата за сѣкровището е твърдѣ малка; а ще бѣде много по-голѣма, ако се отстъпи на тѣзи бѣдни хора, за да си гледжтъ добитѣка.

Марко Велъевъ: Първо ще ви моля, г-да, да извините, ако нѣщо погрѣсихъ; а второ ще кажж, че, ако нѣма представители, които да кажжтъ нуждитѣ на народа.

Председателъ: Моля г-на Марка Велева да не казва, че нѣма представители, които да изказватъ нуждитѣ на народа; ние всички сме представители на народа, и можеме да изказваме нуждитѣ които той има.

Марко Велъевъ: Извинете, азъ същото искахъ да кажж.

Председателъ: По такъвъ случай отгѣглете си думитѣ назадъ, че нѣма тука представители, които да искажжтъ нуждитѣ на народа.

Марко Велъевъ: Населението се нуждае, г-да, отъ свои пасбища; за това, трѣбва да му се подари това пасбище и правителството ще има два пѣти и три пѣти по-голѣма полза отъ колкото 300 лева аренда. За това, ще кажж, че познато ми е мѣстото, защото е каменито мѣсто; и хората се нуждаятъ отъ пасбище. За това съмъ на мнѣние, да се отстъпи да бѣде тѣхно пасбище.

Бошнаковъ: Ще напомня на г-на Цачева, че комисията и докладчикътъ не си противорѣжжтъ. Азъ казахъ: хората казватъ, че това пасбище било тѣсно, комисията и азъ не си противорѣчимъ, а казахме това, което е написано въ книгата, т. е. тѣхното прошение.

Аневъ: Прошения отъ подобно съдържание има и отъ други окржжи; като на пр. отъ Свищовъ има 4 прошения. За това, моля Нар. Събрание, да потърпи и да не рѣшава този въпросъ, до когато комисията представи своя докладъ по черкезскитѣ и татарскитѣ земи.

Д-ръ Пачевъ: Г-да представители! Азъ не виждамъ голѣма разлика между моето мнѣние и мнѣнието на г-на Министра на Финанситѣ. Азъ казахъ, че, ако правителството на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО се увѣри, че общината има нужда отъ това пасбище, то да имъ се даде. Но тъй като г-нъ докладчикъ не ми каза, че правителството се увѣрило, че иматъ нужда просителитѣ отъ това пасбище, то азъ помолихъ г-да представителитѣ да се възложи на правителството да изучи по подробно въпроса. Но, като г-нъ Министръ на Финанситѣ каза, че дѣйствително правителството се увѣрило, че общината има нужда отъ пасбището, азъ останяхъ доволенъ отъ разясненията на г-на Министра и не съмъ противенъ да се отстъпи това пасбище на общината, като тя има нужда отъ него.

Докл. Бошняковъ: Докладчикътъ на комисията слѣдъ съдържанието на прошеніето каза и заключеніето на правителството; и азъ вѣрвамъ, че г-нъ Цачевъ е разбралъ това и нѣмаше нужда да казва, че не му е казано. При това въ отговоръ на г-на Аннава, ще кажъ, че тука не е въпроса ни за татарски, ни за черкески земи; тука е явно и ясно нѣщо, и нѣма нужда да отлагамъ този въпросъ, до като се представи законопроектъ за черкескиятъ и татарскиятъ земи. Нека проче да се пристъпи къмъ гласуванье замнѣнието на комисията; и, ако Народното Сѣбрание е съгласно, да го приеме, ако ли не да се отхвърли. Мнѣнието на комисията бѣше, че арендата да заплащатъ до сега; а за бѣдѣше, пасбището, отъ което иматъ голѣма нужда, да имъ се отстъпи; защото съ това по голѣма полза ще има правителството, като се развѣжда добитѣка на селянетѣ.

Шивачовъ: Тука не сме се събрали да даваме обяснения единъ на други; но тука е въпросътъ, че общината имала нужда отъ пасището. Споредъ мене, въпросътъ трѣба да се изучи; и за това да се отложи до дѣто се представи законопроекта за татарскитѣ и черкескитѣ земи; защото ако се рѣши сега да имъ се даде, то ще се появятъ и много други общини да искатъ същото, а, ако на тѣхъ откажемъ, ще направимъ една несправедливостъ.

И комисията тъй трѣбаше да направи.

Д-ръ Цачевъ: Въ отговоръ на г-на Шивачова ще кажа само двѣ думи. Чини ми се, че ние не можемъ да мислимъ за работи, които не сж още станъли, и да предполагаме, че тъй щѣло да се случя. Днесъ предъ насъ има едно прошение отъ една община, и ние трѣба да рѣшимъ върху прошеннето на тази община, и да дадемъ своето заключение. А други въпроси ще рѣшаваме тогава, когато се появятъ.

Шивачовъ: Прощения има вече постъпили и ще постъпятъ; и всѣкой отъ г-да представителитъ знае, че има села, които нѣматъ никакво пасбище. Азъ мисля, че всички сме съгласни да се отложи този въпросъ и да стане особенъ законъ, за да се удовлетворятъ всичкитъ села а не само едно.

Аневъ; Въ отговоръ на г-на докладчика, ще кажъ, че прошенето, което е отъ Свищовското окръжие непретендира за черкески и татарски земи, но за други земи, които сж ги владѣли отъ по напредъ и сега иматъ нужда отъ тѣхъ. За това, казахъ да се чака, когато комисията представи законопроекта за черкескитѣ и татарскитѣ земи, тъй като и това прошение е отъ подобно съдържание.

Докл. Вошняковъ: Чини ми се, че е нужно да се протака този въпросъ, който е на дневенъ редъ; още повече, че правителството е казало, че общината има нужда отъ набището. За това, да рѣшимъ или сега да се препрати предложението на Мин. на Финанситѣ или да се възложи за изучаване на комисията, която е натоварена съ изработването законопроекта за черк. и татарскитѣ земи.

Председателъ: Ще туря подъ гласоподаване мнѣнието на комисията; а подиръ, ако Народ. Събрание не приема мнѣнието на комисията, остава да се гласува предложението на г-на Д-ръ Цачева, а подиръ мнѣнието на г-нъ Аннава.

Д-ръ Цачевъ: Предложението: прошеното да се про-
води въ Държавний Съвѣтъ, отгѣглямъ; защото разясне-
нията на г-на Министра на Финансите сж достаточни, че
правителството се е освѣтлило, че общината има нужда отъ
това пазбище.

Председателъ: Твърдѣ хубаво; въ такъвъ случай, остава мнѣнието на комисията, което е сходно съ мнѣнието, което искаахъ г-да М-ръ Начовичъ, Д. Поповъ и Марко Велевъ; а подиръ дохожда предложението на г-на Анева, поддържано отъ г-на Шивачова. Мнѣнието на комисията е това: да се отетъжи това пасбище, което искатъ селянитѣ; съ условие да платятъ всичкитѣ задължения, които иматъ тѣ за него до сега, ако има такива. Това е мнѣнието на г-на докладчика отъ страна на комисията, което се поддържа отъ г-на Министра Начовича, Г. Д. Попова и М. Велева. Който не приема това мнѣние, да си дигне ръката. (Меншество дига).

Ще каже, че Народ. Събрание приема това, пасбище да се отстъпи на селото Хладница, съ условие, че то ще плати задължението, което има спрямо правителството по причина на това пасбище до сега; слѣдователно, другото предложение, което направи г-нъ Анневъ, пада.

Докл. Бошнаковъ: Прошение отъ кметовѣтъ и старѣйшинитѣ на 7 села, които се присъединили отъ Софийското окръжие къмъ Врачанското окръжие.

Просителитѣ молятъ Нар. Събрание, да рѣши да си останатъ пакъ подъ Софийското окръжие.

Комисията, като има предъ видъ законътъ за териториалното раздѣление въ Княжеството, 4 членъ, е на мнѣние, настоящето прошение да се изпроводи на Министерството на Вътрѣшнитѣ Дѣла, за да направи нужното распоряждане за удовлетворение просителитѣ, ако прощата е законна. (Съгласие.)

Шивачовъ: Искамъ да кажа, че туй като се рѣши, че може да се даватъ тѣзи земи, тогава нѣма нужда отъ законъ за черкескитѣ и татарскитѣ земи.

Председателъ: Това е мнѣние на г-на Шивачова (Гласове: Не се приема.) Това е ваше мнѣние, г-нъ Шивачовъ, което не можете да наложите на Нар. Събрание.

Шивачовъ: Азъ не налагамъ мнѣнието си, а искамъ само да се запише въ протокола.

Председателъ: Моля г-на Шивачова, да не говори преди да вземе думата.

Геровъ: Това предложение, което направи г-нъ Шивачовъ, нека остане забѣлжено въ протокола за негова смѣтка, и повече нищо.

Председателъ: Г-нъ докладчикъ да продължава.

Докл. Бошнаковъ: Прочете се прощението и мнѣнието на комисията; но по причина на предложението на г-на Шивачова, мнѣнието на комисията не се даде на вотиранье.

Председателъ: Моля г-да представителитѣ да обърнатъ внимание на това, което чете докладчикътъ, за да могатъ, когато се даде мнѣнието на гласуване, съзнателно да се произнесжтъ.

Докл. Бошнаковъ: Прошение отъ кметовѣтъ и старѣйшинитѣ на 7 села бивши въ Софийско окръжие сега присъединени къмъ Врачанскитѣ окръжъ:

Просителитѣ молятъ, да се распореди Нар. Събрание да си останатъ пакъ въ Софийскитѣ окръжъ. Комисията като има предъ видъ 4 чл. закона за териториално раздѣление на Княжеството, който казва: че общинитѣ, които сж незадоволни отъ присъединението къмъ едно село, околия или окръжъ, трѣбва да се отнесжтъ къмъ надлежнитѣ Министръ който е Министръ на Вътрѣшнитѣ Работи, за разрѣшение прощата имъ. Тѣй комисията мисли, да се проводи въ Министерството на Вътрѣшнитѣ работи, което да му даде дал-

нѣйшиятъ ходъ и да глѣда за удовлетворението на просителитѣ. (Приема се.)

Докладчикъ: Прощението отъ Георгий Антоновъ родомъ отъ Македония, поборникъ, живущъ по настоящемъ въ Кюстендилъ: Просителътъ, като прилага нѣколко документи, като свидѣтелства, че той дѣйствително е участвовалъ въ нѣколко сражения за освобождението на страната, и въ сжщото врѣме е работилъ като поборникъ, и отъ документитѣ се вижда, че той е получилъ два Георгиевски кръста: моли Нар. Събрание да му отпущне нѣкоя пенсия, съгласно съ закона за поборницитѣ. Този човекъ е около 50 години съ жена и двѣ дѣцнца, не може да се завърне въ отечеството си, понеже турското правителство го преслѣдва, и вижда се, че до сега не е получавалъ никаква награда за своитѣ заслуги. Той е билъ стражаринъ, но билъ отчисленъ отъ военскитѣ началникъ по непълна грамотност. Мнѣнието на комисията е, да се проводи това прошение въ Министерскитѣ Сѣвѣтъ, за да направи зависящото распоряждане, за да се удовлетвори просителя съгласно съ законътъ.

Аневъ: Моля г-на докладчика да каже: нѣма ли други мотиви за отчислението му, или само гдѣто е билъ неграмотенъ; защото по голѣмото число на жандаритѣ е неграмотно. Ако този човекъ може да има два кръста а е отчисленъ, то значи друго нѣщо се крие.

Докладчикъ: Въ прощението нѣма друго изложение, тукъ явява дѣйствително, че е отчисленъ; но той просто казва, че е отчисленъ по неграмотностъ.

Председателъ: Моля г-на докладчика да повтори още веднажъ мнѣнието на комисията.

Докладчикъ: (Повтаря още веднажъ мнѣнието на комисията. — Виждъ горѣ. Приема се)

Докладчикъ: Прощението отъ старейшинитѣ на шестъ села, подписани и снабдени съ печати на турскитѣ язици. Просителитѣ явяватъ въ прощението си, че сж отъ Варненско окръжие, Добричка околия, и че тамошнитѣ управители ги билъ нѣколко нѣти призовавалъ въ Добричъ, за да участвуватъ въ засѣданието за распределение общинитѣ въ Добричката околия. Тѣ си дали мнѣнието, както казватъ въ прощението и чакали рѣшение за това, но началството никакъ не зело въ внимание тѣхното мнѣние; и тѣй станало, щото сѣдалището на Кюселерската община се пренесло въ село Геленежикъ. Просителитѣ молятъ да се пренесе пакъ сѣдалището на общината въ село Кюселери, защото било за тѣкъ по удобно. Селата, които даватъ това прошение сж именно: Голѣмо Халачъ-Кево, Янаклари, Вели-Факъ, малко Алжкчево, Кюселери, Токчоларъ, Суусъ-Кево, Ай-Орманъ,

Шайнларъ, Ястакчиларъ и Тюледже — Добричката околия. Мнѣнието на комисията е: настоящето прошение да се проводи въ Министерството на Вътрѣшнитѣ Дѣла съгласно съ 4-й членъ на закона, за да се удовлетвори просбата имъ, ако е законна.

Димитръ Поповъ: Тази община се състоеше отъ нѣколко села; но тѣзи села щомъ се раздѣлиха, присѣдиниха се къмъ Балчикската околия, за това азъ не зная, какъ може да се нареди; но добръ е да се препрати въ надлѣжното Министерство, за да направи потребното.

Шивачовъ: Да опредѣли комисията, да ли да се проводи прошениято въ Държавний Съвѣтъ или въ Министерството на Вътрѣшнитѣ Работи.

Докладчикъ: Съгласно съ 4-ий параграфъ на закона трѣбва да се проводи на надлѣжното Министерство (Шивачовъ: прекъсва го). (Председателъ: Г-нъ Шивачовъ да не прекъсва, и напомнямъ на г-на Шивачова, че правилника, на никой отъ г-да депутатитѣ, не позволява да прекъсватъ своитѣ другари). (Докладчикъ: слѣдва:) Да се проводи до надлежния Министръ, т. е. до Министра на Вътрѣшнитѣ дѣла за да удовлетвори просбата имъ, ако я намери законна. (Приема се.)

Докладчикъ: Телеграмма отъ Ломъ; № 450.

Г-ну Председателю на Народното Събрание София

Отъ градътъ ни Ломъ се взеха 10 момчета за солдати, отъ които 5 не сж по законенъ редъ взети и сж слѣдующитѣ: Османъ Рашидовъ, баща му 62 години, сжщий 16½, Ахмедъ Ибрахимовъ, вдовица му 62 години, сестра му 10, Усейнъ Бекиръ, баща му 60, сжщий 25, Ахмедъ Махмудовъ баща му кьоравъ, Мустафа Османъ, свидѣтелства има отъ доктора, че е кьоравъ и пакъ се взема, домътъ имъ се съвършено затвара.

Али Абдишевъ, Османъ Хюсеиновъ, Масмудъ Рушеновъ.

Комисията мисли: понеже се отнася това до военната частъ, да се проводи тази телеграмма до г-на Военний Министръ, за да удовлетвори просбата на просителитѣ, ако е законна. (Приема се.)

Докладчикъ: Друга телеграмма има отъ Шуменъ. № 268

До Председателя на Народното Събрание.

Отъ година и половина за ремонта на Шуменскитѣ казарми сме дали разенъ материялъ, имаше да земаме около 20.000 лева, инженеръ Талиринъ ни отговаря: не му сж отпуснати отъ военното Министерство да расплати. Покорно

молимъ распореджанието, съ което ще ни отгървете отъ огромни лихви, що плащаме.

Друмевъ, Трифуновъ, Мишковъ, Косювъ, Юдъ.

М-ръ Генералъ Каульбарсъ: Тамъ въ восточномъ отдѣлу были нѣкоторыя неправилности. Я незнаю, можнולי ихъ называть неправилностями, но въ сѣкомъ случаю въ отчетяхъ капитана Талисина есть неясности, и назначено слѣдствие по этому поводу. (Ржкоплескание.)

Докладчикъ: Комисията мисли, да се проводи тая телеграмма на г-на Военний Министръ, за да се удовлетвори просителитѣ, както го и самъ той заяви тържественно. (Приема се.)

Докладчикъ: Промение отъ Георги Лазаровъ отъ Пловдивъ. Той казва, че живѣе отъ 3—4 мѣсеца въ София, и иска нѣкоя длѣжность, казва, че е помагалъ на България и давалъ стока и разни помощи при възстанията, нѣ нѣма никакви документи съ които да подкрепи своето прошение. Той казва; ако не му върваме да попитае нѣкой Иванъ Стратиевъ. Той се явяваше при комисията, но вижда се, че е чловѣкъ здравъ и читавъ, че може да работи. Искане да му се отпуснатъ пари, понеже има жена и дѣтца. Комисията мисли, да стане прошениято му безъ послѣдствие, понеже нѣма никакви причини, за да му се удовлетвори просбата. (Приема се.)

Докладчикъ: Промение отъ село Соватя въ Раховско окръжие. Представятъ го петима пълномощници отъ 50 фамилии. Просителитѣ явяватъ, че слѣдъ войната оставили Врачанский окръгъ, като си продали тамъ имуществата, и се заселили въ Раховский окръгъ, въ мѣстото Соватъ преди 3 или 4 години, и имъ била опредѣлена земля, която обработвали, и си построили нѣкои кѣщи или колибки. Управителътъ Врачанский искалъ да ги дигне отъ това село, и да ги пресели на друго мѣсто, именно на село Джурилово. Нѣ тѣ не явяватъ да сж плащали нѣкаква аренда за землята, която обработвали, или просто имъ била подарена; тоже не явяватъ причинитѣ, защо Врачанский окръженъ управителъ иска да се преселятъ. Просятъ Народното Събрание да се оставятъ на мѣстото гдѣто сж заселени, и да не се преселяватъ на друго село. Комисията мисли, да препрати това прошение въ Министерството на Вътрѣшнитѣ Работи, което да се распореди, за изучаване причинитѣ, гдѣто искатъ да ги поселятъ на друго мѣсто; и, ако нѣма основни причини, да се оставятъ на мѣстото си; нѣ ако има, то да се постѣпи съ тѣхъ, както слѣдва. (Приема се.)

Докладчикъ: Промение отъ 17 общини отъ Разградский окръгъ, потвърдено съ общинскитѣ печати. Просите-

литѣ като се основаватъ на закона утвърденъ отъ Княжески указъ на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО подъ № 226 отъ 23 май 1880 год. молятъ Събранието да имъ се заплатятъ по 5 стотинки за всяка крина отъ десетъка за труда, гдѣто провѣрявали снопитѣ. Тѣ казватъ, че се обръщали къмъ мѣстнитѣ власти, и че тѣхната просба не се зела въ внимание. Коммисията по изучаване на тѣхното прошение е узнала, че оная година Народното Събрание е опредѣлило въ единъ законъ, да се плаща по 5 стотинки на провѣряющитѣ старѣйшини и кметове за всяка крина; нѣ въ бюджета на тази година не бѣше предвидена статия за този расходъ. Тѣзи оплаквания ги нѣма само въ този окръгъ, нѣ и по други мѣста, и азъ зная, че въ Търновскій окръженъ съвѣтъ бѣха дохождали кметовѣтъ постоянно да обезпокоятъ съвѣта и се основаваха на този княжески указъ, да се наградятъ по закона. Коммисията е на мнѣние: понеже исканieto е законно, трѣбва да се отпусне такава сума въ бюджета, и ще моли г-на Министра на Финанситѣ, да яви каква сума ще се изисква за тази цѣль.

М-ръ Начовичъ: Истинна, че Народното Събрание въ 1880 год. презъ зимата е направило тагъвъ единъ законъ; нѣ то е трѣбвало да предвиди и нуждитѣ сумми, за да се удовлетворятъ членовѣтъ отъ закона, които постановявалъ възнаграждението. Нѣ това не е било направено и вижда се, че е било забравено; за това трѣбва да се предвиди въ този годишни бюджетъ една сума, защото има подобни рекламации отъ всичкитѣ страни. Азъ съмъ на мнѣние, че ако има нѣкой право да получа възнаграждението, нѣма да остане безъ нуждното удовлетворение. Нѣ каква сума би била потрѣбна, това азъ сега не можъ да опредѣлжъ точно. За година 1880 бѣше предвидено около 138 или 140 хиляди франка, и ако въ този бюджетъ ще се предвиди 150,000 франка, мисли, че ще може да се посрѣдне тази нужда, и ако остане нѣщо, то ще остане пакъ въ скровището. Когато ще се разисква бюджета, тогава може да се подигне този въпросъ и да се тури тази сума въ бюджета.

Марко Велевъ: Г-да! настоявамъ на това прошение, защото си иматъ право тѣзи хора: първо отъ указътъ на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО, и второ отъ Народното Събрание отъ 1880 год., което рѣши да се плаща на кметовѣтъ и на членовѣтъ на общината, които зематъ да извършватъ правителствена длъжностъ, и за това моля да се земе това прошение въ внимание, и да се наградятъ тѣзи кметове по 5 стотинки на крината, и азъ настоявамъ да се предвиди въ бюджета такава сума, защото има указъ потвърденъ отъ НЕГОВО

ВИСОЧЕСТВО, и законъ има съставенъ въ 1880 год. За това настоявамъ да се земе въ внимание това прошение.

Лазаръ Дуконъ: Освѣнъ тѣзи пари, които не сж седали и за които заявяватъ, че на всѣкадѣ въ Княжеството не сж отпуснати, защото не е имало отворенъ кредитъ; има и други пари, които сж плащани до сега, именно кирия за пренасяние десетъкъ; и въ нашия окръгъ още отъ 1879 год. и 1880 год. не сж получили за пренасяние юшюра, нито за събиране даждието още никакво възнаграждение.

М-ръ Начовичъ: Азъ бихъ желалъ, да каже г-нъ Лазаръ Дуконъ, да ли е било некало населението тѣзи пари. Колкото рекламации е имало отъ 6 месѣна, отъ какъ съмъ Министръ на Финанситѣ, тѣ сж удовлетворявани; а мисля, че сж удовлетворявани и ония, които бѣха по-напредъ направили рекламации при моя предшественикъ.

Лазаръ Дуконъ: Азъ незная, да ли сж искали или не сж искали; нѣ азъ зная тоже че когато има единъ законъ, правителството не трѣба да чака хората да ги искатъ, защото има законъ. Ако не е предвидено това, тогава го разбирамъ; нѣ щомъ има единъ законъ, че трѣбва да се плаща кирия за юшюра, тогава не трѣбва да се даватъ още прошения, защото въ този законъ се казва: щомъ се пренесе десетъкъ трѣбва да се плати. Въ нази, пакъ, когато искаха тази кирия, казало имъ се, че понеже селата не могли да си внесжтъ всичкитѣ даждии презъ годината: за това и не можакъ да се плати на тѣхъ, и че имало таково предписание. Населението остана отъ това крайно наскърбено. Защото ако има въ селото 4 или 5 души такива, които неможатъ да си платятъ, защо да отговарятъ другитѣ за тѣхъ? Ако има въ едно село 200 или 300 фр. недоплатени: то кирията прави 3—4 пжти повече отъ колкото тѣзи неисплатени даждии, и за тѣзи 4-ма или 5-ма хора се задържатъ тѣзи пари. И тѣзи хора, които не можатъ да си плащатъ данъкъ, за тѣхъ нѣма законъ, да може да имъ се продаде коньтъ или кравата, а друго неможешъ да му земешъ, и редко е да има тагъвъ человекъ конь или крава; азъ не зная, какъ ще се постъпи съ тѣхъ, понеже има да се внасятъ отъ общинитѣ тѣзи сумми, които дължатъ нѣколичина на правителството, по тази причина сж задържани паритѣ за кирия по пренасяние юширя.

Марко Велевъ: Азъ настоявамъ на предложението именна за 5-тѣ стотинки, защото не сж дадени на всѣкадѣ въ цѣла България. Нѣ въ нашитѣ села въ Видинскій окръгъ получиха си за пренасяние житото паритѣ; колкото за 5-тѣ стотинки за преброяванието, азъ си настоявамъ за това да се плаща, защото не сж платени.

Д-ръ Цачевъ: Азъ до колкото зная по този въпросъ, кметоветѣ представятъ на казначейството, че има да зематъ една сума за превозване на десятъка, и казначейството имъ издава квитанция срѣщу дългътъ имъ; тѣ пакъ въ общината събирали паритѣ единъ отъ други и си исплащали отъ събранитѣ пари. Това се практикува и въ Търновскій окръгъ. А това, което казва г-нъ Лазаръ Дуковъ, не е никакъ основно; защото правителството никакъ не е въздържало кирията по десятъкъ, ако не си плащали нѣкои данъцитѣ.

Бошнаковъ: По сщия въпросъ ще съобща това, което зная: правителството или по добръ Министерството на Финанситѣ, циркулярно бѣше съобщило презъ всичкитѣ окр. управители, да извѣстятъ на кметоветѣ и да отидатъ да получатъ това, което имъ се слѣдва за кирията, съгласно съ издадения законъ и съгласно съ предписанието или вѣдомостъта. Кметоветѣ отъ Търновскій окръгъ дойдоха, и като имаха да зематъ, въ сщщото врѣме и недоборка отъ даждията въ селата имъ: то не имъ се дадохъ освѣнъ разликата между недоимкитѣ и онова, което имаха да получаватъ. И правителството не задържа на кметоветѣ пари, нѣ ги застави да зиматъ пари отъ онѣзи даноплатци, които имаха да даватъ на правителството. За това не може никакъ да се окривява правителството, че било задържало платата за кирията по десятъка. Защото кмета знае, колко дължи на хазната всѣкий чловѣкъ въ селото му, и може да прибере паритѣ отъ него. За това правителството е задържало тѣзи пари, като е казвало на кметоветѣ да си търсятъ паритѣ отъ недоимкитѣ. За това не може да се каже, че правителството е отказвало да плаща тѣзи пари, но постоянно се плащаха, защото имаше недоимки въ даждията.

Лазаръ Дуковъ: Г-нъ Велевъ каза, че въ Видинскій окръгъ сж зели кирия: Азъ не съмъ казалъ, че не сж земали; азъ говорихъ по нашия окръгъ. Послѣ азъ необвинявамъ правителството, че ги задържало; но казахъ, че има да доплащатъ даждии, и казахъ, че отъ такива хора оставатъ да се зематъ даждии, отъ които не може да ги земешъ, освѣнъ ако му се продаде бакара. И казахъ, ако правителството може да направи да му се продаде бакара, тогава може да излѣзе данъка, и може да се плати на правителството; и тогава може да си зематъ кирия; но за други окръзи незная; и какво е било въ Търновскій окръгъ тоже незная. А г-нъ Цачевъ дѣто каза, че било неосновно, което говорихъ азъ, то азъ ще кажж, че това е твърдѣ основно за нашия окръгъ; и за това може да се справи съ Министерството на Финанситѣ, да ли иматъ тамъ селски печати

и расписки, че сж получили тѣзи пари кметоветѣ. Може би, че въ нѣкои села на окръга сж получили, но въ повечето села на нашия окръгъ го нѣма. За това г-нъ Д-ръ Цачевъ, като не знае едно нѣщо, да не казва, че говори неосновно. Истина, той ходи тамъ, но не ходи по тая частъ, и не му е познато да ли е платено или не.

Д-ръ Цачевъ: За да отговори на г-на Дукова, това е излишно; защото той има такива свойства, които не. . . . (Председателъ (прекъсва го): Моля г-на Цачева да не говори за свойствата на другитѣ депутати!) Азъ зная и говорихъ какъ се е практикувало въ Търновскій окръгъ. А колкото за това, което г. Дуковъ казалъ: че трѣбвало да се продава бакаръ на хората, за наказание да платятъ данъци, това да не казва, защото това не е истина. И правителство може да засвидѣтелствува, че на никого не се е продавалъ бакаръ заради недоборитѣ.

Шивавовъ: Азъ нема да говоря за свойствата на единъ или другъ; само ще кажж, че тука е въпросъ, че тѣй като нѣма опредѣлени сумми въ бюджета, за да се плати на тѣзи хора, то трѣбвало да се опредѣли въ бюджета нуждната сума; а сега да ставатъ дълги дебати, азъ намирамъ за излишно. (Гласове: Исчерпано е!)

Лазаръ Дуковъ: Искамъ само двѣ думи да кажж. (Гласове: Исчерпано!)

Председателъ: Моля оставете г-на Дукова, да искаже мнѣнието; щомъ не докача никого, е свободенъ да го искаже.

Лазаръ Дуковъ: Азъ не казахъ, че се продавалъ бакаръ на хора; но казахъ ако се продаде, че ще може да се платятъ данъци. Има стенографически протоколи, които може да докажатъ. Г-нъ Цачевъ трѣбва да слуша, за да не разбира на криво. Азъ не съмъ казалъ, че се е продавалъ бакаръ, но съмъ казалъ, че ако се продаде, може да платятъ тѣзи хора данътъ.

М-ръ Начовичъ: Азъ мисля, че ако има нѣкои да земе отъ правителството, трѣбва да се отнесе било до Нар. Събрание, било до М-ството, за да иска удовлетворението, което му се стои. Ако въ провадийската околия има лица, които иматъ да зематъ пари за пренасяне храни, тѣй могатъ да се отнесатъ къмъ Министерството, и да искажатъ това, което каза г-нъ Лазаръ Дуковъ. Може да има въ нѣкои села недоимки, ноне е вѣроятно, щото сички недостатки и недоимки били само отъ такива лица, които не могатъ да плашатъ. И не може да се земе за начало, че срѣщу всичкитѣ недоимки, Министерството е задържало тѣзи пари безправно; защото недоимки не сж само у хора сиромаси. Но ако би, да се задържаха тѣзи пари безправно, то кмето-

ветъ трѣбвало да се отнесжтъ до мѣстната властъ, до окр. управителъ или околийски началникъ, и да кажжтъ: едикави даждии има да се дължжтъ отъ хора не състоятелни; и тогажъ правителството ще земе мѣрки, за да представи на Нар. Събрание своето предложение, за опрощение на такиви несъстоятелни данноплатци. Но безъ Нар. Събрание М-ството не може да опрости даждии, освѣнъ да дири онова, което му се стой на основание закона за бюджета. (Съгласие.)

Председателъ: Какъ мисли Нар. Събрание, да се постъпи съ това прошение, което подаватъ тѣзи граждани отъ Разградъ?

Бошнаковъ: Мнѣнието на комисията е, да се наплатятъ не само тѣзи, но всичкитѣ, които се падатъ въ тази категория, и които не сж получили нищо, отъ това, което имъ слѣдва; и да се предвиди такава сума въ бюджета, която да се опредѣли отъ бюджетарната комисия въ съгласие съ г-на М-ра на Финанситѣ.

Председателъ: Приема ли Нар. Събрание мнѣнието на комисията? (Приема се.)

Докл. Бошнаковъ: Прощение отъ жителитѣ на града Ломъ; едно до Нар. Събрание, и едно частно до г-на Анева. Въ едно и друго просятъ народнитѣ представители да се распореди Нар. Събрание за уничтожение на Цибарската скела, като казватъ и доводжатъ такива мотиви: че Цибарската скела била само 10 километра отъ града Ломъ, и че селото било само отъ 40—50 къщи; че тамъ имало само единъ магазинъ на единъ търговецъ, който има и подъ аренда 4 находящи се въ село рибарници; това било съсипателно за търговията и за населението, което по тая причина не вози хранитѣ тамо. Освѣнъ това привождатъ, че несжществува достаточенъ административенъ контролъ за правителствени приходи, и че нѣма кой да провѣржава кринитѣ и теглението стоки; съ това страдали търговци. Най-послѣ молятъ за затваряне на Цибарската скела.

Комисията сама не може да се произнесе, но никакъ не е съгласна да се затвори една скела, която съществува съ вѣкове, и да лиши населението отъ удобство и улеснение при пренасяние хранитѣ. Комисията мисли, да се произнесе Нар. Събрание предварително.

Аневъ: Ще забѣлжж на г-на докладчика, че това писмо къмъ мене, не е никакво прошение, а е просто писмо, съ което ме молятъ нѣкои граждани, ако стане въпросъ за затваряне на това скеле, да дамъ нѣкои свѣдѣния. Относително до прощението, може най-добрѣ да даде свѣдѣния г-нъ Щърбановъ. Този въпросъ е много важенъ, и азъ вѣрвамъ,

че и отъ други мѣста постъпиха прошения като на пр. отъ Свищовъ, Рахова и пр. за затваряне нѣкои скели, които пристанища приносятъ намѣсто полза, — вреда на българскитѣ градища. За това добрѣ ще бжде, да се обежди въпросътъ единъ день, и да се тури на дневенъ редъ само този въпросъ.

А относително свѣдѣнията по прощението по-добрѣ може да ги даде г. Щърбановъ. Колкото за разстоянието, че било 10 километра, това не е истина, има по-вече отъ 40 километра; и наистина има нѣколко села тамо наоколо, но тѣ не сж много. Чини ми се, че има около 8 или 10 села тамо. По-голѣмата частъ на селата отъ Ломския Окржгъ прекарватъ хранитѣ си въ Ломъ.

Щърбановъ: Понеже г-да съграждане ми казватъ, че Цибарското пристанище било на разстояние само 10 километра отъ Ломъ, и че тамъ има само една магазинъ, и други 4 рибарници, и че самото село имало 40 или 50 къщи: то азъ не можъ да се съглася, да не искажж истината. Селото Цибаръ се намира на разстояние отъ 25 до 30 километра отъ гр. Ломъ, и има повече отъ 120 къщи; и сж тоже 20, 25 или 30 магазини търговски, числото на които положително неможъ да опредѣли. Тѣзи магазини преди освобождението бѣха турски, а послѣ освобождението разумѣва се, купиха ги нѣкои отъ мѣстнитѣ жители; така щото поголѣмата частъ отъ тѣзи магазини, принадлежи на посѣстоителнитѣ околни жители. Селата, които се ползоватъ отъ това пристанище не сж помалко отъ 12 до 20; защото само най-блискитѣ села на разстояние отъ $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$ и 1 часъ отъ това пристанище сж 12, други които сж на поголѣмо разстояние отъ 2—3 часа сж 18 или 20. До колко е справедливо да се уважи прощението на г-да съгражданите ми и да се затвори Цибарското пристанище, това остава на благоуменителитѣ на г-да представителитѣ! Тѣй щото това пристанище което улеснява околното население, ако се затвори ще бжде въ полза на г-да съгражданитѣ ми, а въ вреда на околнитѣ села.

Хаджи Ангелъ Флоровъ: Сжщо е и въ нашия окржгъ. Тамо се уничтожили двѣ скели отъ правителството, то е отъ управители. Именно скеле: Ново-Село и Кошава. Народъ се нуждае, защото Ново-Село е отъ Видинъ много далеко; и има отъ 3000 къщи више въ Ново-селскитѣ села, които докарватъ тамъ житото. А въ Кошава може да има 1500 къщи више.

Марко Велювъ: Г-да! Я неznamъ, колко ще бжде право, да се принуди народъ да ходи на скелета по кефа на гражданитѣ, отъ колкото тамо, гдѣто е подобрѣ за землѣдѣлца, то е въ центра; землѣдѣлци даватъ което трѣба на прави-

телството и имат право да каратъ зайре до найблиския центъръ, да го продаждъ. Ако би станала една компания, тя ще зема 6 — 10 гроша поевтино житото? и не може да се принуждава населението, и да се притѣснява, съ затваряне на скелето. Защо ако се унищожатъ скелитѣ, то населението ще се намѣри въ трудно положение, които замине въ града, трѣба пренощава, и ще похарчи 20—30 гроша. За това да иде тамо гдѣто му е центра: и молиме, население да остане свободно и да продаде храни гдѣто има воля, а не да бждатъ принудени да каратъ гдѣто искатъ гражданитѣ. Защото когато ходятъ граждани да купуватъ, то сж свободни гдѣто искатъ да купатъ; а селяни може да бждатъ свободни да си продадатъ зайре на тѣхното скеле, а не на компания, която ги притиснява, и имъ дава по малка цѣна. За това да се отвори и Ново-Селско скеле, което дава найголѣма полза и е найголѣмо пристанище въ Видински окръгъ. Да извинятъ г-да търговци, които сж въ компания за хранитѣ нека купатъ гдѣто искатъ жита. Но да оставятъ да си зематъ землѣдѣлци 5—10 гроша по-голѣма фйда, които могатъ да зематъ въ своитѣ пристанища; и тогава и нашата държава ще се ползува отъ тѣзи землѣдѣлци.

Лазаръ Дуковъ: Комисията г-да твърдѣ умѣстно си е направила забѣлѣжката, че тия скели трѣба да останатъ за винаги, защото сжществували отъ понапрѣдъ. Знаете, за да има улеснение за единъ народъ, отиватъ хора да се населятъ или при вода или при горитѣ, защото тамо полесно може да се живѣе, и посвободно се препитаватъ хора. Сега това скеле сжествува отъ старо време, и се ползуватъ отъ него околнитѣ села, както чухме найблискитѣ сж 12, и подалечни 18 до 20. Сега гражданитѣ заявяватъ да се затвори това скеле. Разумѣва се тии не мислятъ злѣ за себе си; сѣки мисли да си поулучи живота си; и тии искатъ да дърпнатъ населението да е принудено да дохожда при тѣхъ съ своитѣ произведения, като се затвори скелето, гдѣто до сега ги продаваха. Но таково нѣщо не може да се удовлетвори, и азъ напълно съмъ съгласенъ щото това скеле да остане отворено, както и до сега, и затова, прошението на г-да просители да остане безъ послѣдствие,

Аневъ: До колкото разбрахъ отъ думитѣ на г-на Марка Велюва, той иска да се отвори за г-на Флорова особенно скеле. (Гласове: Не!) Наистина тии пунктове сж отворени отъ търговцитѣ, а не отъ селянитѣ, това мож да отговори на г-на Велюва; и търговцитѣ търсятъ леснотия за своя търговия; но много пунктове, въ които се сега стовароватъ и разтовароватъ стокитѣ, не сжществуватъ отъ вѣкове. Има нѣкои отъ давна отворени: нѣ има и съвсѣмъ нови като на

пр. «Дикили кая» при Русчукъ, което е отворено въ ново време: и въ тѣзи пунктове, ставатъ найголѣмитѣ злоупотрѣбления, както въ кринитѣ, тѣй и въ други работи, гдѣто дохождатъ особено чужди търговци, които се ползуватъ даже и отъ атмосферическитѣ условия: ако на примѣръ едно извѣстно село продаде на единъ търговецъ въ единъ пунктъ 500.000 кило жито и ако търговецътъ види, че захвана дъждъ, той нѣма да приеме стоката; но понеже тя би се измокрила, и развалила, той се склонява найсегнѣ да я приеме, но ако му отстѣпигъ отъ цѣната тогтогъ и толкогъ понадолу. — Митницата проважда стражаринъ, които контролира товаранieto на стокитѣ; но митнически стражаръ не е въ състояние да направи такавъ контролъ, както може да стане въ градътъ гдѣто има митница. За това подобръ да се тури този въпросъ на дневенъ редъ въ единъ особенъ день; и всичкитѣ тѣзи пунктове ако се не закриятъ, то да се приведатъ въ порядѣка, и да се тури единъ контролъ, защото страдатъ именно селяне отъ злоупотрѣбления, които правятъ търговцитѣ.

Марко Велювъ: Г-да! За жалость трѣба да слушамъ тукъ отъ г-нѣ предговорившии, че съмъ говорилъ за хатиръ на нѣкого. Азъ не знамъ, що да му кажъ на таково нѣщо. Азъ тука хуртувамъ онова, което е станало, и което е истина. Онова скеле въ Ново Село не е отворено отъ ново; но то е старо; а сжщо е и Кошава. И най вече плодове отъ земледѣлци: жито и кукурузъ се продава съ голѣма цѣна въ тия пристанища. А оная компания отъ градътъ да ходи въ поближнитѣ села да купува хранитѣ. Когато дойдатъ селяни въ града съ жито, то имъ компания казова: Ще ти го купимъ но съ долна цѣна. А въ пристанища получава по горна цѣна; тѣй даватъ въ града 50 гроше за 100 оки; а въ тѣзи скели можали да си зематъ хора и по 50 пари оката.

А г-нѣ Анева сака да докара сичкото население въ градове; а воловетѣ когато мржтъ тамъ на гората, това го не смѣта никой. Истина и граждани сж наши и селяне сж наши; но азъ не сакамъ друго, освѣнъ което е полезно на народа, а не да става онова затруднение, което сака г-нѣ Аневъ.

Лазаръ Дуковъ: Съгласенъ съмъ на пълно съ г-на Анева, че трѣбало да се тури порядѣкъ. Но съ закриване не се съгласявамъ никога. Това че е имало тамо само единъ стражаръ, и че ставали злоупотрѣбления, което на митници не можало да става, то азъ мисля, че ако тѣзи търговци не сж честни, и не рачатъ да почитатъ законъ, то да има и 5 стражари, тѣ пакъ нече да го почитатъ. Тука има законъ, който трѣба да се почита. А онзи търговецъ като знае закона, то може да му се затвори търговия, ако не го почита, и той

нѣма що да стоваря, ако не му се отетжни нищо. Истина че ставатъ такива нѣща по восточнитѣ страни; но азъ невѣрвамъ че става на вредъ на всѣхъдѣ. Това което г-нъ Аневъ каза, че можали търговци да злоупотрѣбляватъ, то неостава само да се уреди, и нѣма никоя причина да се затварятъ скелета; съ това не се съгласявамъ.

Дим. Поповъ: Ломскитѣ граждани привеждатъ мотивъ, че щели да ставатъ злоупотрѣбления съ мѣрки и теглилки. За това има тамо общинскитѣ съвѣтъ, и то е длъжностъ на общинскитѣ съвѣтъ да ги провѣрѣва; и сѣки билъ търговецъ билъ селянинъ може да иска такова провѣрѣване, и може всѣки тамо да се оплаче.

Аневъ: Азъ не се произнесохъ, както казва г. Велѣвъ, че мисля да привлечъ цѣлото население въ градоветѣ. Подобно нѣщо азъ неказахъ: Не съмъ казалъ тоже, че желая да се затворятъ всѣки тѣзи пунктове. Нека стоятъ онѣзи, съ които се улеснява и търговията и населението

Най-добръ ще бѣде, ако се помоли г-нъ М-ръ на Финанситѣ да приготви още презъ настояща сесия единъ законопроектъ, за да се приведатъ въ порядѣкъ всѣки тѣзи пунктове. И тогава ще се откриятъ загубитѣ, които претърпява и хазната и населението; защото какво казва българската пословица: Стадо безъ мѣрша не бива. А сега се ползватъ именно чужди търговци, които дохождатъ у насъ да купуватъ. За това да се направи единъ законопроектъ, макаръ какъ, за всѣкитѣ пунктове, за да се тури редъ, и населението ще се улесни много съ това.

М-ръ Начовичъ: Азъ неможахъ да разберъ, какво желае г-нъ Аневъ. Каза, че търговцитѣ правятъ злоупотрѣбления. Ако става такова нѣщо, то може да става и съ законъ и безъ законъ, защото единъ законъ неможе да влѣзне между купувача и продавача, и да направи единъ чловѣкъ добръ, който е лошавъ.

Има законъ за митницитѣ, и въ този законъ се предвиждатъ за митницитѣ разни разряди; и наподирь има пунктове, гдѣто има единъ писаръ и нѣколко стражари. Тѣзи пристанища, които се отворили вѣтъ отъ градищата, сж повече такива пунктове, съ единъ писаръ и нѣколко стражари. Тамъ се пренасятъ само храни, и стражара или писаря, колко да е доленъ, сирѣчь не до толкозь развитъ, може да брои кринитѣ, и каквото количество се натоварва, и да земе онази сума мито, която се пада. Но какво може да направи този митнически чиновникъ, ако има недоразумѣние или шикание между търговеца и продавача. И таквизи нѣща, които г-нъ Аневъ казва, възможно е да ставатъ; но азъ не виждамъ, какъ може единъ особенъ законъ да нареди та-

кава работа? Общъ законъ съществува, и тамъ е определенъ начинътъ, какъ трѣбва да постѣпватъ хора въ подобни случаи, а именно: земледѣлеца може да се отнесе къмъ мировой сѣдъ, или къмъ окръжнитъ сѣдъ, за да си дири правото.

Азъ ще помоля г-на Анева или сега или подире, да ми каже своето мнѣние, какъвъ законъ мисли, че може да поправи тѣзи недостатѣки, които съществуватъ.

Азъ пакъ повтарямъ, че вѣрвамъ да ставатъ такива злоупотрѣбления, а само тогазъ ще се поправятъ, ако се изпълни това, което много хора желаятъ, именно, ако се отворятъ обори по разни пунктове въ централнитѣ мѣста и тамъ да отиватъ да продаватъ и купуватъ хората; то е да се направятъ единъ родъ бурси за хранитѣ, както въ други мѣста има пазари или бурси за книги, или за добичета. Само по този начинъ виждамъ, ще може да се предупредятъ такива работи; защото тамо ще има, когато е по значителенъ пазаръ, окол. началникъ, или приставъ, и мировий сѣдия, които изведнѣжъ могатъ да расправятъ работитѣ на хората. Това е единствено срѣдство, да се удовлетвори тази нужда. И тогазъ тѣзи второстепенни пристанища ще се затворятъ сами отъ себе си; защото самитѣ земледѣлци ще ходятъ на обора, гдѣто ще намѣрятъ по-добри купувачи и по-добри цѣни.

Геровъ: Г-да представители! Не съмъ съгласенъ да се затворятъ всѣкитѣ скели, както не съмъ съгласенъ и да оставимъ всѣкитѣ отворени. Съгласенъ съмъ да останатъ отворени онѣзи скели, които сж отъ старо врѣме; а скелитѣ, които сж се отворили отъ ново, да се затворятъ, защото тѣ сж отворени по причина на десѣтъкътъ, а не за винаги. И още да ви кажъ, г-да представители, какви незаконни работи могатъ да ставатъ по тѣзи скели; именно, какво може да губи правителството отъ тѣхъ: Азъ ще питамъ г-на М-ра на Финанситѣ, да ми каже, че когато гюловото масло се работи въ балкана, колко е минало презъ нашитѣ митници, ако и да отива за цѣла Европа? Послѣ, коприната, която се товари съ товари и отива за Ромѣния, незнай дали ще има тукъ нѣкоя митница, въ която да е забѣлѣженъ, че е миналъ само единъ колетъ коприна презъ нѣкоя митница. Азъ питамъ: За какво не минува гюловото масло и коприната презъ нашитѣ митници? — Тѣ не минаватъ именно, по причина на тѣзи пунктове; защото тамъ има само по единъ стражаръ, който се проважда отъ митницата и той отива на каикъ; и онзи търговецъ, като знае това, може да прекара отъ тамъ всѣкото гюлово масло, коприна и пр. Заради това, азъ казахъ, че онѣзи скели, които съществуватъ отъ старо врѣме, да се оставятъ и занаяпредъ, а

онѣзи, които сж се отворили само за десетѣцѣтъ, тѣ да се затворятъ; защото сж за вреда на правителството.

Аневъ: Азъ съжалѣвамъ, че г-нъ М-ръ на Финанситѣ мя е разбралъ, когато говоря же по неговата специалностъ. Въ тѣзи пунктове ставатъ не само злоупотребления отъ чуждитѣ търговци, които внасятъ стокитѣ подъ едни условия, които ние не можемъ да измѣнимъ; но въ тѣзи пунктове ставатъ и контрабанди. А гдѣто каза г-нъ М-ръ, че имало писари, азъ Ви увѣравамъ, че нѣма. Има просто по единъ стражаръ, който не може да напише нито едно А. Азъ зная пр. въ пунктътъ Бѣдени нѣма писаръ; има само единъ стражаръ, който се командирова, когато се извѣсти, че ще се товари какъ. Г-нъ М-ръ на Финанситѣ напомни, че трѣбало да кажемъ, какво да се прави, при съществуващия уставъ за митницитѣ. Азъ зная, че имаме митнически уставъ, но къмъ този уставъ може да стане едно допълнение, като се приведатъ въ порядѣкъ тия пунктове и като се каже, че тая или оная формалностъ трѣба да става. На пр. може да се тури такова нѣщо, че само въ извѣстни дни на мѣсеца да се товарятъ стоки, и тогава митницитѣ ще знаятъ и могатъ да се распоредятъ да поставятъ постояненъ контролъ, който може да осигури интереситѣ на държавата; а не тъй както до сега се е практикувало. Едно таково малко допълнение, каквото казахъ, ще премахне всичкитѣ неудобства и злоупотребления, които сж се случавали до сега, и ставатъ още и сега.

Докл. Бошнаковъ: На всѣкадѣ народитѣ се стрѣмятъ, къмъ търговия, развитие, просвѣщение и напредѣкъ, и у насъ е това сжщето. Може би у насъ скелитѣ на едни мѣста сж нуждни, а въ други напротивъ безполѣзни и могатъ да се затворятъ; но тукъ е въпросътъ за една скеля съществуваща отъ 200 или 300 год. Сега да се затвори тая скеля, не е наше дѣло, защото всичкитѣ хора се стремятъ къмъ развитие; затова по-погрѣе, да оставимъ въпросътъ самъ по себѣ, защото е почти рѣшенъ.

А колкото се касае до измѣнение правилникътъ за митницитѣ, относително до малкитѣ пунктове, това е дѣло на правителството и негова длѣжностъ, т. е. да контролира, за да не ставатъ злоупотрѣбления. Нека пристѣпимъ къмъ работата.

Да ли трѣба да се закрие Цибрицката скеля или не, ще зависи отъ нуждата т. е. за улѣснение на търговцитѣ и населението. Зарадъ туй, азъ бихъ помолилъ г-на Предѣдателя да предложи на гласоподаване мнѣнието на комисията: че това прошение да остане безъ послѣдствие и да си съществува и за напредъ пристанището на Цибрица. А относи-

телно до правилницитѣ и законитѣ, по които трѣба да се контролиратъ интереситѣ, както на търговцитѣ, тъй и на правителството, това найсѣнтъ е дѣло на правителството и нека направи то това, когато има врѣме. Азъ моля, да се прекратятъ разискванията по този въпросъ, и да пристѣпимъ по нататѣкъ. (Гласове; съгласни!)

Предѣдатель: Има още четирма представители, които желаятъ да говорятъ. Какъ мисли Нар. Събрание, да ли е достатъчно освѣтлено върху този въпросъ? (Гласове; Освѣтлено е! Исчерпанъ е въпросътъ!) които желае да се говори върху този въпросъ, т. е. върху второстепенитѣ скели, които сж се отворили въ разни мѣста на Дунава,... Думата има г-нъ Министръ Начовичъ.

М-ръ Начовичъ: Азъ желая днесъ да се рѣши въпросътъ само за тази скеля на Цибрица, защото има и други рекламации: едни справедливи, други несправедливи; и азъ ще ги предложа една по една на рѣшението на Нар. Събрание, и тогава да не се подига пакъ днешния въпросъ. (Гласове; съгласни!)

Предѣдатель: Сега моля Нар. Събрание да каже; желае ли да се продължава разискването по този въпросъ? (Гласове: желае!) Който желае, да си дигне ржката. (Меншество.) Значи, че Нар. Събрание не желае да се разисква по-нататѣкъ тоя въпросъ.

Сега остава да се произнесе Нар. Събрание: да ли приема мнѣнието на комисията, върху прошенето, което сж подали г-да Ломскитѣ граждани за закриванieto на скелето въ село Цибрица. Комисията е на мнѣние, че прошенето, което подадоха г-да Ломскитѣ граждани, да остане безъ послѣдствие и скелето на Цибрица да остане отворено и свободно. Който неприема мнѣнието на комисията, да си дигне ржката. (Само Аневъ дига.)

Докл. Бошнаковъ: Прощение отъ Лазара Юруковъ...

Предѣдатель: Моля г-на Бошнакова да ми даде врѣме да съобща на Нар. Събрание резултата отъ разискванията. Въ сжщето врѣме се бѣше подигналъ въпросътъ въ по-голѣми чѣрти, за нѣколко още скели въ разни мѣста, за които тоже нѣкои отъ г-да представителитѣ желаятъ, щото Нар. Събрание, да земе едно извѣстно рѣшение и за тѣхъ. Какъ желае Нар. Събрание: сега ли да се разисква и рѣши този въпросъ, или да се отложи за единъ другъ опредѣленъ день, до когато ще могатъ г-да представителитѣ, да го изучатъ и дойдатъ до едно мнѣние и заключение?

М-ръ Начовичъ: Този въпросъ се подигна отдавна и азъ съмъ заповѣдалъ да станатъ надлѣжнитѣ изучавания по него. Има рекламации отъ страна на населението, а има и

мнѣния отъ окръжнитѣ съвѣти за и противъ. Този въпросъ съставлява едно цѣло дѣло, и азъ мисля да го предложа на Нар. Събрание, за да го рѣши на основание на отдѣлни доводи, за всѣко пристанище особно. Може би едни пристанища да заслужаватъ да се затворятъ, а други може да е необходимо да си останатъ. Азъ ще внесъ това въ Нар. Събрание, когато изминатъ по-важнитѣ и по-наляжащитѣ работи. (Гласове: съгласни!)

Манафѡвъ: Азъ не искахъ да говоря върху тѣзи пунктове; но тъй като г-нъ Геровъ напредъ каза, че малкитѣ пунктове ставали причина, да се прекарватъ контрабанда цюловитѣ масла, азъ ще кажа, че г-нъ Геровъ трѣба да знае, че тѣзи масла се раждатъ въ Тракия и нашитѣ митници не могатъ да се ползватъ нищо, освѣнъ отъ едни пломби. Заради това той напраздно цитираше фактъ, че по тази причина трѣбало да се затворятъ трактовѣтъ, защото ставали злоупотребления при изнасянето на цюловото масло, коприната и такъ далѣе. Тоже ще му напомни и за коприната. Ще му посоча Габровската митница и тамъ може да види, колко коприни сж минали за Цариградъ. Тѣй щото не трѣба да обвиняваме чиновницитѣ и митничарѣтъ, че давали възможностъ за злоупотребления.

Председателъ: Отъ своя страна ще напомни на г-да представителитѣ, че тѣзи разисквания ще станатъ, когато се представи въпросътъ на дневенъ редъ. Сега въпросътъ е: да ли Нар. Събрание иска да разисква въпросътъ тгава, когато г-нъ М-ръ на Финанситѣ го представи, или сега желае да го разисква? (Гласове: нежелаетъ сега!) Който желае да се разисква и да се рѣши този въпросъ, когато го представи г-нъ М-ръ на Финанситѣ въ Нар. Събрание, да си дигне ржката. (Болшинство дига.)

Значи, че за сега този въпросъ се отлага, до когато г-нъ М-ръ на Финанситѣ представи цѣлото дѣло по този въпросъ, разбира се въ настоящата сесия.

Председателъ: Давамъ за 10 минути отиди.

(Послѣ распускъ)

Председателъ: (Звъни). Засѣданието се отваря изново.

Доклад. Бошнаковъ: (Докладва). Прошение отъ Лазаръ Юруковъ предприемател на шосейни пжтища, именно на Ловчанскитѣ шосета. Просителътъ явява, че преди двѣ години сключилъ контрактъ съ Ловчанскитѣ окр. съвѣтъ и съ нѣкой си инженеръ Бѣловъ за шосето Ловечъ — Ябланица; че въ течението на една и половина година, притесняванъ отъ бившегo управление на Копиткина и подчиненитѣ му инженери, той ималъ нещастieto да прекрати работата на 1881 год. Но при сегашното Министерство на Общитѣ

Сгради, презъ мѣсець май почналъ изново строенieto на казанното шосе, че с изработилъ 14 каменни мостове, отъ които 9 свършени и 5 неесвършени; че правителството не му отпущало слѣдующата му се сума споредъ условията, за което причина билъ нѣкой си инженеръ Петровски, и че работницитѣ му дирили отъ него около 58,000 фр. на брой 70 души; че го гонили да го убиятъ, ако имъ незаплати дългътъ си, че давалъ прошение и жалба, кое въ Министерството, кое въ Дър. Съвѣтъ, че слѣдъ всичко това, гласътъ му останалъ «гласъ вопиющаго въ пустини»; че най-сетнѣ видѣлъ на 27-й того въ «Дър. Вѣстникъ» единъ указъ, споредъ който трѣбвало да му се заплатятъ останалитѣ материали и задържанитѣ му проценти; и че отъ тази сума се почнало да се плаща на работницитѣ, а не и нему самому. Явява още просителътъ, че работата била отъ най-добро качество отъ всичкитѣ произвѣдени въ България и казва въ заключение, че гдѣто не му се наплащало, единственната причина била, че подозрѣвали въ тая работа инженера Бѣлова и това подозрѣвание му исказали мнозина, между които и самъ г-нъ Петровски. Въ заключение моли Нар. Събрание, да обърне сериозно внимание на неговото прошение и да се назначи коммисия отъ хора безпристрастни, или да се състави третейски съдъ, който да рѣши този специаленъ въпросъ.

Аневъ: Азъ ще помоля г-на докладчика, да прочете прошенieto изцѣло, защото както се вижда, то е интересно.

Докл. Бошнаковъ: Съдържанието и заключението е същото, което казахъ.

Аневъ: Да се прочете изцѣло.

Докл. Бошнаковъ: Азъ моля да изслушате още три прошения, които сж свързани съ това, което прочетохъ. Отъ този Юруковъ нѣколкома работници търговци сж се обърнали къмъ Нар. Събрание и просятъ да се распореди, за да имъ се платятъ паритѣ, по какъвто начинъ то намѣри за добръ. Тѣй напр. изъ село Осиковица единъ опълномощенъ отъ 44 души иска да му се платятъ 2092 лева и 60 ст. търси тия пари отъ Юрукова и се обръща къмъ Нар. Събрание да удовлетвори просбата му. Другъ единъ търговецъ Ловчанецъ ималъ да зима 12,142 гр. и 10 пари, за разни орждия дадени на г-на Юрукова и въ удостоверение представя квитанция потвърдена отъ писецъ на г-на Юрукова. Другъ единъ просителъ отъ село Угарчинъ, Ловчанска околия, иска 4833 лева и 80 ст. заедно съ нѣколко стотина лица, които сж го опълномощили, като прилага и тефтеръ или записка, кой колкото има да зема за работение на него шосе.

Тъй щото прошенията на Юркува съ другитѣ три сж свързани по съдържанието си.

Комисията като прѣглѣда всичкитѣ тия прошения, и като изучи работата до нѣкадѣ отъ Министерството на Общитѣ Сгради, видѣ се въ невъзможностъ да се произнесе, щото просбата на просителя да се удовлетвори.

Първо, той е заключилъ контрактъ съ Мовчанский окр. съвѣтъ и съ инженера Бѣлова, а послѣ правителствения инженеринъ Петровский е билъ като смотритель. Слѣдъ това, вмѣшва се съ Бѣлова, като неговъ съдружникъ; дѣлото се е глѣдало въ Министерский Съвѣтъ, въ М-твото на Общитѣ Сгради и Държ. Съвѣтъ, и имало е указъ, че трѣбвало да се заплати само на работницитѣ, а не и на просители. Съ една рѣчь, не може да се каже, какъвъ залогъ е далъ, какво количество е изработилъ, и че трѣбва да се състави третейски съдъ да се произнесе. Толкось повече, че сжествува контрактъ, споредъ който просителтъ е трѣбвало да се удовлетворява споредъ законния ходъ на работата.

Заради това, за всичкитѣ тия прошения, комисията е на мнѣние, да се препроводятъ въ М-твото на Общитѣ Сгради, но съ туй мнѣние, че не вижда дали е достойна просбата на просителя за удовлетворение и не можа да се произнесе върху нея; за това остави на правителството да се произнесе за удовлетворение на просителтъ, ако вижда, че просбата имъ е законна. (Гласове: Съгласни!)

Шивачовъ: Азъ само ще напомня думитѣ на г-на докладчика. Преди нѣколко дни имахъ честта да съобща на Нар. Събрание, че желателно би било, когато се разглѣждатъ въпроси по контракти, да държимъ легалния пѣтъ. Въ сжщото заседание г-нъ докладчикътъ каза, че трѣбва да се удовлетвори просбата на Райка Димитровъ, ако и да имаше нарушение на контракта. Азъ не казвамъ, че не трѣбваше да се удовлетвори, а и сега не съмъ противъ мнението на комисията, да се препроводи прошениято въ М-твото на Общитѣ Сгради, но желая да ни се съобщи резултатътъ.

Докл. Бошнаковъ: И тогава Нар. Събрание заедно съ комисията, слѣдъ като изслуша заключението на Военното Министерство, даде своето рѣшение. И сега комисията туй иска. Тя нерѣшава нищо. Тя настоява, щото всичката работа да се изучи както трѣбва, а и Нар. Събрание не рѣши нищо за това. Бѣловъ е правилъ шосета, Юркувъ билъ неговъ предприемачъ и съдружникъ; спира се работата и сега Юркувъ иска третейски съдъ, нѣщо, което не е отъ компетентността на Нар. Събрание. За това именно, комисията намѣри за добръ, да се проводи прошениято на на-

длѣжното министерство, което, ако намира за законна просбата, да удовлетвори просителя.

Председателъ: Приема ли Нар. Събрание мнѣнието на комисията по тѣзи прошения, т. е. да се предостави на надлѣжното министерство да удовлетвори просбата на просителтъ, ако тя е справедлива и законна? (Приема.) Който не приема да си дигне ржката. (Никой не дига.)

Докл. Бошнаковъ: Има други двѣ прошения, които се отнасятъ до татарски и черкезки земи, които преди да се разглѣда касателни законъ, Събранието не може да удовлетвори просбата на просителтъ. Други прошения нема.

Председателъ: На дневния редъ подиръ прошенията е уставътъ за полицейската стража. Г-нъ докладчикъ на комисията да съобщи на Нар. Събрание, да ли е готовъ, да докладва слѣдствието отъ размишленията на комисията.

Докл. Аневъ: Съгласно съ общанието, което даде комисията, въ послѣдното заседание, уставътъ е готовъ и се раздаде тая заранъ на г-да представителтъ. Комисията успѣ даже да го напечата, но като нѣкои г-да заявиха, че не сж успѣли още да го прочетатъ и преглѣдатъ, то моля да се тури за утрѣ на дневния редъ.

Бобчевъ: Туй сжщото щѣхъ да кажа и азъ.

Председателъ: Подиръ това иде на дневния редъ . . . (М-ръ Грековъ: За кой день се тури на дневния редъ?) За утрѣ.

М-ръ Грековъ: Не е ли по-добръ, за единъ такъвъ важенъ законопроектъ, които може да има такива важни послѣдствия, и който интересува отблизко населението; не счита ли Нар. Събрание за възможно да се даде покрайней-мѣръ срокътъ, който е предвиденъ въ правилникътъ. Въ правилникътъ е казано, че единъ законопроектъ като се раздаде на представителтъ, не може да се тури на дневния редъ, преди да се изминатъ два дня, и че законопроектитѣ трѣбва да се раздаватъ два дня, преди да се започне разискването имъ. Наистина г-да представители, този уставъ се е раздалъ днесъ и представителтъ едва сж могли да го прочетатъ до сега; сжщото ще кажа и за правителството. Този уставъ е съвършено непознатъ и на правителството, както и на г-да представителтъ; защото въ комисията, която изработи този уставъ, четоха се само нѣколко члена, и понеже нѣмаше врѣме да го обсъди, даде го да се напечата и се напечата. Раздадохъ го днесъ, а утрѣ, ако захванемъ да го разискваме, незнай да ли г-да представителтъ — а за насъ още по-мжчно ще бжде, защото си имаме и други занятия — незнай, да ли ще можемъ до утрѣ да го прочетемъ съ вниманието, което заслужва; та да можемъ да направимъ

едно разискване, като бждемъ освѣтлени напълно върху предмѣта.

Заради това, азъ би молилъ Нар. Събрание, да остави по крайней мѣрѣ два дена за обсъждането на този законопроектъ и да се отложи разискването му на редовното заседание въ сѣбота, за когато да се тури на дневний редъ. И тогава да се разгледва. (Одобрение.)

Председателъ: Това, което каза, г. М-ръ Грековъ, дѣйствително е съгласно съ правилника. 24 членъ казва (чете): «Всѣкий законопроектъ или предложение, трѣбва да се подава писмено на Председателя на Народ. Събрание, който се распорѣжда за напечатването и за раздаването имъ на представителитѣ най-малко два дѣне преди опредѣления дѣнь за разискването имъ въ Събранието».

Шивачовъ: Азъ не съмъ противенъ да се отложи разискването на уставътъ за полицейската стража, само искамъ да кажа, че Народ. Събрание рѣши въ едно отъ миналитѣ си заседания, че трѣбва да се разглежда този законопроектъ, въ четвъртъкъ и комисията като имаше това предъ видъ, отложи го за утрѣ. Народ. Събрание бѣше рѣшило, ако има врѣме да се напечата, ако ли нѣма, да се непечата; и ако не бѣше напечатанъ, какво щѣше да се помогне на правителството, ако го отложихме за въ сѣбота. Тѣй шото, може за утрѣ да се тури на дневний редъ.

Председателъ: Ще напомня на г-на Шивачова, че Нар. Събрание не е рѣшило да се разисква днесъ устава за полицейската стража. Рѣшението е било това: комисията въ четвъртъкъ да представи резултата на своитѣ изучавания.

Аневъ: Наистинна, комисията не бѣше задължена да печата устава си, само се каза, когато се съгласи по между си и съ г-да Министритѣ. Но тя вече днесъ е готова и уставътъ може да се разглежда, било днесъ, или утрѣ, било най-късно въ сѣбота.

Бобчевъ: Мене се вижда чудно това предложение. Какъ може да се разглежда утрѣ този законопроектъ, който има 209 члена и е за такава важна работа, тѣй шото трѣбва всѣки добръ да го обмисли и тогазъ да се представи въ Народ. Събрание за разглеждане. Въ таково кратко врѣме не може всѣки представителъ частно да го прочете. (Гласове: Тѣй!).

Бошняковъ: Съгласявамъ се, че трѣбва да бързаме въ преглеждането на законопроекти. Но, въ такъвъ важенъ законопроектъ, както е предстоящия, не би се съгласилъ да го разглеждаме днесъ, или утрѣ. Слѣдователно, нека се остави време на всѣки представителъ, да го прочете и да го

обмисли. За това, да се остави на дневенъ редъ за въ сѣбота. (Гласове: Съгласно).

Председателъ: Който не приема да се остави този законопроектъ за въ сѣбота да си дигне ржката. (Никой не дига). Значи, че въ сѣбота ще се разглежда устава за полицейската стража. (Гласове: Да!) Сега дохождатъ на дневенъ редъ интерпелациитѣ, които заявиха че ще направятъ двама г-да депутати; именно: г-нѣ Дуковъ и г-нѣ Шивачовъ.

Л. Дуковъ: Запитването ми е таково: тѣй като отъ нѣколко дѣне на самъ се разисква тукъ, и всѣки дѣнь ставатъ препирни за тѣзи квартирни, които сж отпустнати презъ миналата година, и на това се отнася. Сега азъ не отдавамъ вината на никой отъ сегашнитѣ Министри, защото не знамъ, отъ кое време е имало тѣва постановление за квартирнитѣ. Просто като е въпроса за пари, то ще се обърна къмъ г-на Министра на Финанситѣ и той да отговори отъ дѣ е произлѣзло това нѣщо. (Чете):

ЗАПИТВАНИЕ.

Тамъ, дѣто се почитатъ и изпълняватъ законитѣ точно, както и отъ страна на народа, така и отъ страна на правителството и неговитѣ органи, само тамъ може да има напредѣкъ и успѣхъ. Съ други думи, тамъ, дѣто сж законитѣ висшата воля, тамъ, и само тамъ, може да има благоденствие. Въ това отношение, вѣрвамъ, не ще се намѣри уменъ и патриотъ човѣкъ, който да не бжде съгласенъ съ мене.

Като е това така, позволявамъ си да запитамъ г-на М-ра на Финанситѣ:

1) Защо и на какво основание сж отпустнати миналата година на чиновницитѣ въ столицата квартирни по 20 на стотѣхъ, когато това не бѣше предвидено въ бюджета за миналата година?

2) Да ли само миналата година бѣха въ столицата квартиритѣ скъпи, и най-послѣ, да ли само на ония чиновници сж отпустнати квартирни, които нѣмаха собствени домове, или сж отпустнати и на ония които имаха?

3) Мисли ли г-нѣ М-ръ на Финанситѣ и за напредъ да се отпуснатъ сумми отъ вѣтънъ бюджета за подобни чрѣзвичайни държавни нужди? (Подава го на г-на Министра Начовича).

Председателъ: Г-нѣ М-ръ на Финанситѣ кога желае да отговори на запитването на г-на Дукова?

М-ръ Начовичъ: Трѣбва да намѣри документитѣ, по които е станало това уголѣмяване, и мисля, слѣдъ 2—3 дена, въ сѣбота, или въ понеделникъ ще мога да отговоря. Азъ бихъ могълъ да отговоря и сега, но нѣмамъ точни данни,

за да можа да кажа: еди съ какъвъ указъ, или на основание на еди кое постановление сж отпущнати квартирнитѣ. За това, обѣщавамъ се, че ще го направи въ разстояние на идущата недѣля.

Лазаръ Дуковъ: Второто запитвание е, понеже тукъ преди нѣколко дни сж дохождали двамина хора отъ Кулската околия, които сж били давали прошение на Нар. Събрание, за да имъ се отстъпятъ ниви, за които имаме честта да чуеме прошениято, а въ сжщо врѣме, се жалвали за нѣщо, за което искали да даватъ още едно прошение на Нар. Събрание. Но въ сжщо врѣме казано имъ било, че може да намѣратъ такова срѣдство, и ме задължиха да питамъ, когато ме увѣриха, че е истина, както казватъ. Въ сжщо врѣме казаха, че сж задължени Видинскитѣ представители да обадятъ сжщото. (Чете):

„ЗАПИТВАНІЕ“.

Както е познато, Българскитѣ граждани сж обязани отъ законитѣ, само подъ военна, а не и друга лична повинность, за това имамъ честъ да направи слѣдующето запитвание къмъ г-на М-ра на Финанситѣ:

1. Знае ли г-нъ М-ръ на Финанситѣ, че отъ 5 год. на самъ се искарвало денонощно по двама души отъ всѣка община въ Кулската околия да вардятъ стража на митарствения пунктъ на Чуката безъ никаква заплата?

2. Ако знае, постаралъ ли се е г-нъ М-ръ на Финанситѣ да разбере, на какво основание става това искарвание на хората да вардятъ.

3. Ако ли незнае, съ какво ще оправдае това свое незнание, и длъжни ли сж Българскитѣ граждани да търпятъ по незнанието на г-на М-ра на Финанситѣ; и обратно, ако знае, защо не е заповѣдалъ, гдѣто трѣбва, за да се прекрати това несносно положение на тамошнитѣ граждани?

4. Мислили г-нъ М-ръ да направи нѣщо за прекратяването на тая неправилность, както и за възнаграждение на ония, които сж вардѣли и вардятъ стража!?

М-ръ Начовичъ: Когато бѣха тѣзи представители тука, въ София, наистина ми казваха за такъвъ нѣщо; но то бѣше първото свѣдѣние, което азъ получихъ за тѣзи стражи, че били сжществували и били искарвани отъ чиновницитѣ по финансовото вѣдомство. Но финансовото вѣдомство, сир. митницитѣ, си иматъ свои чиновници и нѣматъ нужда да искарватъ жителитѣ да вардятъ по границата. За това, азъ не можахъ да повѣрвамъ на тѣзи думи и казахъ, да направятъ едно заявление, и азъ ще искамъ свѣдѣния отъ Видин-

ския управителъ, за да видя, до колко е това истинна. Г-да представителитѣ ще помнятъ, че се е разисквалъ този въпросъ въ едно отъ първитѣ сесии, не помня да ли въ послѣдната или предпослѣдната. Тогава се каза, че има жители, както на Добруджа, тѣй и на границата на Сърбня, които сж принудени да вардятъ стражата; и тогава Нар. Събрание изяви желание, да се дигне тази стража, и да се тури полицията да варди границата. Азъ до колкото знамъ, това се се изпълнило. И за това се чудя, че само въ Кулската околия останало това нѣщо. Азъ мисля, че жителитѣ отъ Кулската околия сж виновати сами, че едвамъ сега идатъ предъ Нар. Събрание да правятъ това заявление, когато можаха преди година дена да го направятъ, понеже трѣбваше да знаятъ, че миналото Нар. Събрание зъ едно формално рѣшеніе, унищожи тѣзи стражи. Понеже ми се представи случай, щото г-нъ Дуковъ да направи това запитвание, то азъ ще поискамъ свѣдѣния презъ Видински окр. управителъ; и ако ми дойде отговоръ по-скоро, до като Събранието е още тукъ, ще кажа, по коя причина сж извеждали населението на стража; да ли това е истина, и да ли това става по нужди финансови, или, може би, по нуждитѣ на самото население. (Нѣкои депутати искатъ дума.)

Председателъ: Ако иматъ да говорятъ върху този въпросъ, които се подига отъ г-на Дукова ще кажа, че не имъ давамъ думата. Защото, и въ предишното засѣдание казахъ, че реда, който е приетъ почти въ всичкитѣ парламенти по запитванието е тойзи, щото г-нъ Министръ къмъ когато се отправя запитванието, заяви, че ще отговори въ едно опредѣлено време, тогава преставатъ всичкитѣ разисквания; а ставатъ тогава, когато той отговори; всѣки тогава е свободенъ да говори, колкото му е угодно върху въпроса, който се подига. Слѣдователно когато г-нъ Министръ на Финанситѣ даде своитѣ сведения и отговори на запитванието на г-на Дукова, тогава всѣки отъ г-да депутатитѣ може да говори колкото желае. (Гласове: Съгласни.)

На дневенъ редъ е запитванието на г-на Шивачова.

Шивачовъ. Моето запитвание остана още отъ миналото засѣдание и отнася се на г-на Мин. са просвѣщеніето; но тѣй като той днесъ пакъ отсъствува, както отсъствуваше и вчера: за това, моля, да се тури на дневенъ редъ за идущето засѣдание. Ако присѣдствува, азъ ще направя запитванието си, ако ли не, не щж.

Председателъ: Има едно писмо отъ М-вото на Нар. Просвѣщение, моля да се прочете.

Секретаръ Щърбановъ (Чете):

«Високопреосвященному Симеону, Председателю на Третето Обикновенно Нар. Събрание.»

Послѣдствие на Вашето отношение отъ 17 тек. Януарий подъ № 91 по въпроса на отсутствитѣ 15,000 рубли за приготовление форми за чиновникѣ отъ съдебното вѣдомство, имамъ честь да Ви увѣдоми, г-не Председателю, че по ради една силна настижка азъ не можахъ да присѣтствувамъ на вчерашното засѣдание въ Народното Събрание, за да дамъ разяснения по тоя въпросъ. По сжщата причина азъ не ще мога да присѣтствувамъ и въ днешното засѣдание.

Приемете, г-не Председателю, увѣреніе въ отличното ми къмъ Васъ почитание.

Министръ Теохаровъ.

Председателъ: Дневния редъ е исчерпанъ.

М-ръ Грековъ: Отъ името на Правителството, ще моля да се тури на дневенъ редъ отговора на правителството относително запитванието на г-на Манафова за постройката на нѣкои шосета и въобще по дѣлото на Копиткина, както се наричаше въ Събранието. Азъ се натоварихъ отъ страна на събратията ми, да отговоря на това запитване и моля да го тури Събранието на дневенъ редъ за идущий вторникъ. Понеже тази интерпелация Н. Събрание познава твърдѣ отъ близо, то за да може да се даде на Български отговора, да го разберятъ всички г-да представители, за това азъ приехъ на себѣ си тѣзи длъжностъ по рѣшението на другаритѣ си и въ вторникъ, ако би Н. Събрание да се съгласи съ това и ако се тури на дневенъ редъ този въпросъ, азъ ще имамъ честь да дамъ обяснения по запитванието на г-на Манафова. (Прието).

Председателъ: Има едно отношение отъ Негово Превъходительство г-на Министра на Вжтрѣшнитѣ Дѣла.

Секрет. Шърбановъ (Чете):

До Негово Високопреосвѣщенство Господина Председателя на I Сесия отъ III-то Обикновенно Народно Събрание.

По заповѣдъ на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО, при настоящето си честь имамъ да внесе въ I-та сесия на III-то Обикновенно Народно Събрание преписъ отъ Доклада № 310 и отъ указа № 34 за разгледане.

Министръ Генералъ Майоръ Соболевъ.

Главенъ Секретаръ Д. Д. Агура

Началникъ на отдѣлението: А. Ивановъ.

Докладъ до Негово Височество.

№ 310.

Господарю!

Съгласно съ чл. 65-ий отъ закона за окръжнитѣ съвѣти, утвърденъ отъ ВАШЕ ВИСОЧЕСТВО съ указъ подъ № 698, до първото свикване новитѣ окръжни съвѣти, сжществующитѣ окръжни съвѣти ще изпълняватъ обязанноститѣ си съобразно съ по-предишнитѣ закони и ще получаватъ платата си отъ суммитѣ, ассигновани за тѣхъ въ държавний бюджетъ; това съдържание ще имъ се плаща въ всеки случай до 1-й януарий 1883 година.

До сега обаче не бѣше възможно да се наредятъ съвѣтитѣ съгласно съ новия законъ, а въ сжщото врѣме не можатъ да се закриятъ и сжществующитѣ окръжни съвѣти, понеже отъ това ще се спрѣтъ много работи, които тѣ сега извършватъ.

Между това бюджетитѣ на окръжнитѣ съвѣти, споредъ новия законъ още не сж съставени, а слѣдователно на служащитѣ въ сегашнитѣ съвѣти необходимо е да се исплатятъ отъ хазната поне за този януарий мѣсець

Вслѣдствие на това честь имамъ най-покорно да моля ВАШЕ ВИСОЧЕСТВО да благоволите и заповѣдате, щото да се внесе въ Нар. Събрание слѣдующето предложение: Пропението на Нар. Събрание, прието въ засѣданието му отъ 39 декемврий 1882 год. и утвърдено съ указъ отъ ВАШЕ ВИСОЧЕСТВО отъ 7-й тек. януарий подъ № 3, съ който указъ се заповѣда да се отпусне $\frac{1}{12}$ часть отъ бюджета за 1883 год. възъ основание на бюджета за 1882 год. за издържане разноснитѣ на Княжеството презъ мѣсець януарий 1883 год. да има сила и за окръжнитѣ съвѣти.

Ако ВАШЕ ВИСОЧЕСТВО одобрявате това мое предложение, да благоволите и подпишете приложеніи тукъ указъ.

Съмъ, Господарю, на ВАШЕ ВИСОЧЕСТВО най-покоренъ и вѣренъ служителъ.

М-ръ на Вжтрѣшнитѣ Дѣла, Генералъ-Майоръ Соболевъ.

За Началникъ на Отдѣлението: Ив. Поповичъ.

УКАЗЪ

№ 34.

НИЙ АЛЕКСАНДРЪ I.

Съ Божия милость и народната всля
Князь на България.

По предложението на Нашътъ Министръ на Вжтрѣшнитѣ Дѣла, представено Намъ съ докладътъ му отъ 16 януарий 1883 год. подъ № 310,

ПОСТАНОВИХМЕ И ПОСТАНОВЯВАМЕ:

Да се внесе за разглеждане въ I-та сесия на III-то обикновено Нар. Събрание слѣдущото предложение: рѣшението на Нар. Събрание, прието въ заседанието му отъ 29 декемврий 1882 год. и утвърдено съ указътъ Ни отъ 7-й текущий януарий подъ № 3, да се распространи и на сѣществующитѣ окръжни сѣвѣти, съдържанието и другитѣ разности на тѣзи послѣднитѣ за текущий януарий мѣсець да се исплати отъ хазната възъ основание на миналогодишнитѣ щатове.

Нашѣтъ Министръ на Вътрѣшнитѣ Дѣла се натоварва съ изпълнението на настоящий указъ,

Издаденъ въ Нашѣтъ Дворецъ въ София на 17 януарий 1883 година.

На първообразното съ собствената рѣка на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО написано:

АЛЕКСАНДРЪ.

Приподписалъ: Министръ на Вътрѣшнитѣ Дѣла
Генералъ-Майоръ Соболевъ.

Вѣрно:

За Началникъ на Отдѣлението: Ив. Поповичъ.

Предсѣдателъ: Какво е мнѣнието на Нар. Събрание по този въпросъ?

Д-ръ Цачевъ: Мнѣнието на Нар. Събрание не може да бѣде друго, освѣнъ да се съгласи съ указа; защото тази сума, отъ която трѣбва да се плащатъ окр. сѣвѣти, е предвидена въ тази 12-та часть на бюджета. Слѣдователно ние сме съгласни съ това.

Предсѣдателъ: Ще каже, че Нар. Събрание приема предложението направено отъ г-на М-ра Соболева. (Приема се.) Тѣй като дневний редъ е исчерпанъ и другъ въпросъ за днешното заседание не се вижда да има, за това не трѣбва ли да се закрие заседанието? Въ сѣбота ще има заседание.

Д-ръ Цачевъ: Тѣй като отговора на моята интерпелация относително 15.000 рубли закжснѣ, азъ моля Нар. Събрание, ако намѣри за добръ, да назначи за идущето заседание този въпросъ и да говоря върху това, което ми отговори г-нъ М-ръ

Предсѣдателъ: Таково нѣщо да се даде на Д-ра Цачева не е възможно.

М-ръ Грековъ: Запитванието, което направи г-нъ Цачевъ е вече свършено, и азъ мисля, че да се тури на дневенъ редъ, за да говори по него г-нъ Цачевъ пакъ, намирамъ го за съвършено излишно; защото запитванието е станало, и въ онова врѣме, когато г-нъ Цачевъ е направилъ

запитванието, той тогава е можалъ да искаже всичко което иска. Слѣдователно, трѣбва да почака, до когато му се отговори, и ако тогава не се удовлетвори отъ този отговоръ, може да иска нови разяснения и да прави всички заключения и разсѣждения, които обича по този въпросъ. Но за да не се губи врѣме, трѣбва г-нъ Д-ръ Цачевъ да почака, до гдѣто му отговори М-рътъ. Колкото за това, че закжснѣлъ отговора на това запитване, най-сетнѣ вижда г-нъ Цачевъ че е било поставено на дневенъ редъ на вчерашното заседание, но г-нъ М-ръ не е можалъ да присѣтствува, понеже е билъ боленъ. И това мож да прибави, че и днесъ въ Министерския Сѣвѣтъ г-нъ Теохаровъ по сѣщата причина отсѣтствува, понеже е ималъ силна трѣска, и не можалъ да излѣзе изъ къщата си. Азъ мисля, най-сетнѣ, че това е една достаточна причина, която трѣбва да удовлетвори всѣки челоуѣкъ, когато единъ М-ръ не може да се яви въ Нар. Събрание по причина на болѣсть, и народнитѣ представители да иматъ търпѣние да почакаатъ, до гдѣто оздравѣе Министра. Не вѣрвамъ г-да, че нѣкой отъ васъ да бѣде до тамъ вискателенъ, да си пренесжтъ Министритѣ одроветѣ тукъ да отговарятъ. Ако е боленъ, почакайте! А колкото за това, да се тури на дневенъ редъ въпроса да говори г-нъ Цачевъ, това е съвършено излишно. Защото всичкитѣ тѣзи думи, които говори г-нъ Цачевъ, ако е вѣнъ отъ присѣтствието на М-ра, нѣма да принесжтъ никаква полза за освѣтление въпроса. По-добръ е, ако има нови свѣдѣния да почака, до гдѣто се направи отговора; и тогава да се исчерпи съвършено, и да се каже върху него всичко, каквото има да се каже. А така да се расхвърля въ нѣколко заседания, само ще се губи врѣме.

Предсѣдателъ: Въ сѣбота на дневенъ редъ ще бѣде: устава за полицейската стража. Не зная, да ли другитѣ коммисии, които сж натоварени съ разглеждане на други законопроекти сж приготвили нѣщо?

М. Велювъ: Искамъ да попитамъ членоветѣ, на които е даденъ за разглеждане закона за черкезскитѣ и татарски земли, да ли е готовъ да се тури на дневенъ редъ и да се разисква въ Събранието.

Предсѣдателъ: Г-нъ М. Велювъ желае, щото коммисията, която е натоварена да преглѣжда законопроекта по черкезскитѣ и татарски земли, въ идущето заседание да представи своето заключение. За това, да благоволи г-нъ докладчикъ на коммисията, да каже ще бѣде ли готовъ докладътъ въ сѣбота?

Аневъ: Не е готовъ. И освѣнъ това на дневенъ редъ за идущето заседание е законътъ за полицейската стража.

Слѣдователно слѣдъ сѣботата може да се назначи на дневенъ редъ.

Геровъ: Комисията за десѣтѣка може да е готова за сѣботата. Подиръ разгледанието закона за жандармерията, може да се разгледатъ и той.

Д-ръ Цачевъ: Слава Богу, въ Нар. Събрание има стенографически протоколи, и отъ тѣзи протоколи се вижда, че азъ съмъ си запазилъ таково право, когато запитвахъ г. М-ра Теохарова и когато той отговори съ нѣколко думи, тогава казахъ, че не съмъ задоволенъ и ще говоря още по този въпросъ. Това е записано въ протоколитѣ. Отъ тогава минаха 25 дена. Тѣй като интерпелацията, която направихъ до М-ра на Просвѣщеніето, и за която ще докажа, че съдържа необорими доказателства, че това е едно престѣпление отъ негова страна... (Предсѣдателъ: Моля г-на Цачева, прѣди да докаже, да не приписва престѣпления на хората.) Азъ моля да се тури на дневенъ редъ и правото, което съмъ си запазилъ още въ миналото засѣдание, за да говоря по този въпросъ. Азъ не искахъ отъ г-на М-ра да дойде съ кревета тукъ.

Военний М-ръ Генералъ Каульбарсъ (прѣводъ отъ руски:) Азъ би желалъ да знамъ, на какво основание може да се говори въ Събранието, че единъ М-ръ направилъ престѣпление, когато дѣлото не е рѣшавано отъ сѣда? — Азъ полагамъ, че преди да се назове чловѣкъ престѣпникъ, то трѣбва подиръ точни разсѣждения да му се докажатъ такива дѣла. Но това просто обвинение е едно нападение противъ невиненъ чловѣкъ. (Ржкоплескание.)

Шивачовъ: Желателно би било, г-нъ Грековъ да обясни на Събранието, може ли Министра по свое желание да отлага отговора на запитванията когато обича. Ако не може, вѣроятно и г-нъ Грековъ ще потвърди моитѣ думи, че не разбирамъ на какво основание г-нъ Министръ Теохаровъ не благоволи въ разстояние на 25 дена да отговори на това запитване. Слѣдователно врѣмето бѣше дълго и можеше да отговори; но той присѣтствува вече тукъ, а нито една дума не каза. Бюрото му съобщи писмено, че трѣбва да отговори, а той все пакъ не отговаря; значи, че нѣма желание да отговаря на запитванията на представителитѣ. Ако това е законно, това е другъ въпросъ. Не казвамъ че не е боленъ; но питамъ г-на Грекова, може ли Министра да отговори, когато обича на запитванията на представителитѣ? А що се касае, че г-нъ Цачевъ е докачилъ съ нѣкои думи г-на Министра, то ще кажа, че не го е докачилъ; защото той каза, че ще го докаже. (Предсѣдателъ: Моля ви да седнете на

мѣстото си. Призовавамъ ви на редъ). Азъ ви казвамъ, че не съмъ противъ. (Шумъ) Азъ не казахъ нищо лошо.

Предсѣдателъ: Моля Народ. Събрание да се произнесе, да ли поведението на г-на Шивачова спрямо предсѣдателя не става дѣйствиелно нетърпимо. Азъ моля Нар. Събрание да се произнесе, може ли всѣки представителъ да говори всѣкога, когато му скимне, безъ да вземе предварително думата отъ предсѣдателя? (Не може). Слѣдователно Народното Събрание нека се произнесе, да ли поведението на г-на Шивачова е съгласно съ правилника? (Гласове: Не е!)

Л. Дуковъ: Освѣнъ това, г-да, 30-ий членъ отъ правилника твърдѣ ясно казва, че единъ представителъ, три пѣти изболченъ въ едно и сѣщо засѣдание, даже се отстранява и това трѣбваше да се направи днесъ. Защото това изболчение 4-ий пѣтъ се прави на г-на Шивачова.

М-ръ Грековъ: Азъ мисля, че обвинението на г-на Шивачова, че Министра не е искалъ да отговаря, не може да бѣде справедливо. Може да се случи нѣкое запитване, за косто на Министра не е приятно да отговаря; но за това има средство. На дневний редъ трѣбва да се постави въпроса, че Министра ще отговаря на еди кой день. Ако не е още поставено на дневенъ редъ, то да се постави, и М-ра ще нече, той ще бѣде принуденъ да отговори на запитванието. До колкото знамъ, било е на дневний редъ на вчерашното засѣдание, г-нъ Теохаровъ да даде отговоръ на запитванието. Г-нъ Теохаровъ заболѣ, слѣдователно, азъ мисля, че тукъ да се казва, че не иска да дава обяснение, това е несправедливо, и не може да се позволи да се казватъ думи които сѣж оскѣрбителни. Слѣдователно турете на дневенъ редъ въпроса съобщете даже това на г-на Теохарова, и ако отежтествува само да избѣгне отговора, тогава имате причина да казвате, че не иска да ви отговаря. До колкото знамъ, въпроса още не е билъ поставенъ на дневенъ редъ въ вчерашното засѣдание. И мисля като се постави на едно отъ идущитѣ засѣдания, и като се съобщи дневния редъ на г-на Теохарова, то той нѣма да се откаже да се яви въ Народ. Събрание и да даде разясненията. Казвамъ още веднѣжъ, че ако отъ страна на Министритѣ има нѣкой пѣтъ нежелание да отговарятъ за вчасъ върху единъ въпросъ, това не опълномощава никого, да каже не само оскѣрбителни думи за Министра, но още по-малко думи, които докачатъ неговата честъ. Защото ако искате въ Нар. Събрание да си казваме думи неприятни, че билъ нѣкои престѣпникъ крадецъ и пр. ако искате повтарямъ да се казватъ такива думи въ Събранието, тогава може да очаквате само бъркотии и скандали въ Събранието. Колкото по парламентарни бждемъ въ

израженията, колкото по учтиви бждемъ, толкова по похвално ще бжде Събранието; защото тѣзи думи нѣма да принесжтъ никаква полза, а може само да принесатъ врѣда. За това не можъ освѣнъ да съжалявамъ нѣкои, които отстъпватъ отъ правилата на благоприличието, и не можъ освѣнъ да съжалявамъ, че единъ отъ нашитѣ другари, толковъ несправедливо се нападна днесъ тукъ, безъ да има причина за това.

Д-ръ Цачевъ: Азъ само ще кажа на г-на Грекова, че става 4 пѣти отъ какъ искамъ отговоръ на моята интерпелация. Чакамъ по два три дена, нѣма; подигамъ пакъ въпроса. Мине се два три дена, пакъ нѣма отговоръ. Най-послѣ молихъ г-на Предсѣдателя да се отнесе писмено до г-на Ми-

нистра. А колкото за думата престѣпление, азъ разбирамъ «престѣпление» всѣко едно нѣщо, което е противъ закона и дѣто не е съблюденъ закона; сир. незаконно. Тѣй разбирамъ азъ престѣпление въ този случай. И както казахъ, отъ думитѣ ми ясно става, че ще докажа, че г-нъ Теохаровъ не е постѣпилъ законно. Слѣдователно щомъ не е съблюденъ закона, не зная какво може да се каже?

Предсѣдатель: Тѣй като дневния редъ е исчерпанъ, ще съобща още веднѣжъ, че утрѣшния дневенъ редъ е слѣдующия: устава за полицейската стража, и ако има врѣме ще се разглѣда законопроектъ за десѣтъка.

Засѣданието се закрива.

(Конецъ въ 5 часа и 30 минути).

Предсѣдатель: Варненско-Преславский Симеонъ.

Подпредсѣдатели: { **Иванъ Симеоновъ.**
 Ат. Минчовъ.

Секретари: { **Н. Шивачовъ.**
 И. Ц. Щърбановъ.

Директоръ на Стенографическото Бюро: **А. Безеншекъ.**